

Goda exempel hållbara textilier inom kommuner och regioner i Sverige

FILIPPA PYK OCH SANJA VUJICIC

RAPPORT 6891 • JUNI 2019

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

E-post: natur@cm.se

Postadress: Arkitektkopia AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00 Fax: 010-698 16 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6891-2

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2019

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2019

Omslag: till vänster, ovan: Fredrik Nyman/Johnér Bildbyrå, nedan: Mats Andersson/TT
till höger: Christina Strehlow/Johnér Bildbyrå

Förord

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att genomföra informationsinsatser mot enskilda konsumenter för att öka kunskapen om en mer hållbar konsumtion av textilier. Uppdraget pågår mellan 2018 – 2021 och ska utföras i samarbete med Konsumentverket och Kemikalieinspektionen. För att nå ut med kunskap och budskap till så många konsumenter som möjligt behöver vi samarbeta med vidareförmedlare. Samtidigt vet vi att myndigheter som jobbar närmare medborgarna redan har tagit initiativ till vägledningsaktiviteter riktade mot konsument för att minska miljöpåverkan av textilkonsumtionen. Kanske kan sådana initiativ användas för att inspirera andra?

För att vidare undersöka vilka initiativ som genomförts tog vi hjälp av WSP (Williams Sale Partnership). De fick i uppdrag att kartlägga och samla in goda exempel på aktiviteter som genomförts i syfte att öka konsumenternas kunskap om textiliers miljöpåverkan och/eller bidra till mer hållbar konsumtion genomförda av landets kommuner och regioner. I uppdraget ingick att samla exempel som visar på en variation av aktiviteter som riktar sig till olika delar av den textila värdekedjan från produktion och konsumtion (inklusive användning) till insamling och återanvändning (och materialåtervinning). Därutöver önskade vi att kartläggningen i möjligaste mån skulle ha en bred geografisk spridning och innehålla goda exempel från hela landet samt att de goda exempel skulle vara aktiviteter som riktade sig till:

- konsumenter/kommuninvånare
- offentliga upphandlare

Exempel på aktiviteter som riktas mot konsument kan vara informationsinsatser om miljö och kemikalier kopplade till textil, mer hållbara affärsmodeller, modeveckor med second hand i fokus, textilinsamlingskampanjer med mera. Aktiviteter riktade mot offentlig upphandling kan handla om upphandling av frivilligorganisationer för insamling av textilier, återanvändning etc som indirekt påverkar konsumenternas möjlighet att bidra till hållbar konsumtion.

Genom denna kartläggning av goda exempel hoppas vi kunna inspirera till fler aktiviteter ute i landet och vi ser också kommuner, länsstyrelser och regioner som goda vidareförmedlare i regeringsuppdraget.

Kartläggningen har genomförts av WSPs samhällsekonom Filippa Pyk och Ekonomie doktor Sanja Vujici. Från Naturvårdsverket har handläggarna Rebecca Ugglå, Katarina Järverup Frisk, Yvonne Augustsson samt kommunikاتören Kristina von Rein bidragit med synpunkter. Från Avfall Sverige har kommunikatör Anna-Carin Gripwall deltagit liksom Eva Holmgren utredare Konsumentverket och utredare Emma Westerholm Kemikalieinspektionen.

Författarna ansvarar själva för innehållet och slutsatserna i rapporten.

Naturvårdsverket, juni 2019

Innehåll

FÖRORD	2
SAMMANFATTNING	6
SUMMARY	7
INLEDNING	8
Metod	9
GODA EXEMPEL PÅ PROJEKT	9
Eskilstuna kommun – Återbruksgallerian ReTuna	11
Eskilstuna kommun – Rosa påsen	13
Falun kommun – Helt sjukt, koll på konsumtion	15
Göteborgs stad – Fixoteket	17
Karlstad kommun – Skåpet Tage	19
Karlstad kommun – Vågas klädoteck	20
Lunds kommun – FixaTill återbruk	21
Länsstyrelsen Kalmar – Den Cirkulära Garderoben	23
Malmö stad – GO! Malmö Stilmedveten	25
Malmö stad – GO! Malmö Textiltornén	26
Region Gotland – Skaparfestival	28
Region Sörmland – Utställning koll på kläder	29
SYSAV – Köp inte skräp (kampanj)	31
Västerviks kommun – Projekt "Låt kläderna leva"	32
Västerås stad – Våga fråga!	34
Växjö kommun - Klädbytdag och föreläsning under Earth week	36
Reflektioner och rekommendationer	38
Fortsättning goda exempel	40
Alingsås kommun – Fastighetsnära textilinsamling	40
Bromölla kommun – Textilinsamling	40
Båstad kommun – Föreläsning om hållbart mode	41
Falun kommun – Handla rätt, koll på konsumtion	41
Göteborgsregionen – F/ACT Movement	42
Göteborg stad – Gratis hämtning av textilier	42
Helsingborg stad – Den gränslösa ateljén	43

Luleå kommun – Utklädningskläder av gamla textilier	43
Lunds kommun – Mode och textil möter smart teknik	44
Mönsterås kommun – Klädbytar- och informationsdag	44
Region Gävleborg – Kurs, textilt återbruk	45
Region Skåne – Föreläsning om textilier på Världsvattendagen	45
Skellefteå kommun – Källsorteringskalender 2019	46
Skellefteå kommun – Nöjesfabrikens kläduthyrning	46
Stockholm stad – Månadens klimatsmarta exempel och Pingvinpriset	47
Sollentuna kommun - Tygkassar av överblivna textilier	48
Västra Götaland-regionen - Circular textile initiative	48

Sammanfattning

Naturvårdsverket har gett WSP i uppdrag att ta fram goda exempel på projekt som kommuner, regioner och länsstyrelser genomfört i syfte att öka konsumenters medvetenhet kring hållbarhet och textilier. Naturvårdsverket ska sedan sprida dessa exempel till andra kommuner. Målet var att presentera 30 goda exempel. WSP presenterar i rapporten 33 exempel. Genom den sökning som WSP gjort på Sveriges kommuners hemsidor kan det konstateras att många kommuner har information på sin hemsida om återvinnings- och insamlingsplatser för textilier. Textilinsamling görs ofta i samarbete med ideella organisationer så som Human Bridge och Röda korset. Vidare kan det konstateras att det är vanligare att kommuner driver textilprojekt än att regioner gör det. Bör dock nämnas att Västra Götalandregionen ligger långt fram när det gäller hållbara textilier. Bland annat har de tagit fram ett utvecklingsprogram där målsättningen är att bli en innovativ cirkulär arena för textil- och möbelbranschen. WSP har hittat en länsstyrelse, länsstyrelsen i Kalmar län, som arbetar aktivt med textilier. Utöver projekt genomförda av regioner, kommuner och länsstyrelser presenteras i rapporten tre exempel på projekt som genomförts av kommunala bolag: två projekt av Eskilstuna Energi och Miljö (återbruksgallerian ReTuna och textilsorteringssystemet Rosa påsen) samt kampanjen "Köp inte skräp" genomfört av SYSAV (som ansvarar för den regionala avfallshanteringen och återvinningen i Skåne). Sannolikt finns det fler bra exempel på projekt genomförda av kommunala bolag, men som inte tagits med i denna rapport.

Projekt med tema hållbarhet och textilier inkluderar ofta ett antal olika typer av aktiviteter, till exempel klädbyte, föreläsning och workshop. Ett exempel är Falun kommuns återkommande kampanj "Helt sjukt". År 2013 var kampanjens fokus på textilier. Det anordnades en klädbytardag och ett antal föreläsningar. Under kampanjperioden visades även en reklam/informationsfilm på biografen i Falun om mängden vatten som krävs för att tillverka en t-shirt. Ett annat exempel är "Den Cirkulära Garderoben" som drivs av länsstyrelsen i Kalmar län. Projektets syfte är att inspirera till en hållbar konsumtion av textilier genom föreläsningar, events och workshops. "Den Cirkulära Garderoben" samarbetar med kommuner i länet.

Av de projekt och initiativ WSP hittat har majoriteten funnits i södra Sverige. Ungefär hälften av projekten har avslutats och hälften är pågående. På sidan 13 presenteras en karta med de projekt som inkluderats i genomgången av goda exempel.

Summary

The Swedish Environmental Protection Agency has given WSP the assignment to find and present good examples of projects that municipalities, regions and county administrative boards have carried out with the aim of increasing consumer awareness of sustainability and textiles. The Swedish Environmental Protection Agency will then spread these examples to municipalities. The aim of the assignment was to present 30 good examples, however, WSP has found more than that and 33 examples are presented in this report.

WSP concludes that relatively few municipalities, regions and county administrative boards work actively on projects linked to sustainability and textiles. Many municipalities have information on their websites about textile recycling, but few actively carry out projects in order to raise awareness of sustainability and textiles. Collection of textiles is often carried out in collaboration with non-profit organisations such as the Human Bridge and the Red Cross. It is more common for municipalities than regions to run textile projects. WSP has only found one county administrative board, the county administrative board of Kalmar County, which actively works with textiles. WSP has not actively searched for projects carried out by municipality companies. However, this report presents three examples of projects carried out by municipality companies, two projects by Eskilstuna Energy and Environment (the recycling gallery ReTuna and the textile sorting system Rosa påsen) and the campaign "Do not buy garbage" implemented by SYSAV. There is likely other good examples on projects carried out by municipality companies which is not mentioned in this report.

The projects that have been implemented often include different types of activities, such as changing clothes, lectures and workshops. One example is the Falun annual municipality campaign "Helt sjukt". In 2013, the focus was on textiles and sustainability. The campaign went on for a term and included a day where people change clothes, attend lectures and see a commercial at the cinema in Falun. The commercial showed how much water it takes to produce a t-shirt. The county administrative board in the Kalmar County runs the initiative "The Circular Wardrobe" to inspire sustainable consumption of textiles by arranging lectures, events and workshops. "The Circular Wardrobe" cooperates with municipalities in the county.

Most projects have been found in south of Sweden. About half of the projects have been completed and half are ongoing. A map with the projects included is presented on page 13.

Inledning

Naturvårdsverket arbetar sedan flera år med frågor som rör textil som hållbar resurs, hållbar textilproduktion och konsumtion med fokus på miljö och kemikalier. År 2018 fick Naturvårdsverket regeringsuppdraget *Information om hållbar konsumtion av textilier*. I uppdraget ingår att Naturvårdsverket ska ta ansvar för kommunikationsinsatser för att öka konsumenters kunskap om hållbar konsumtion av textilier. Som en del i detta arbete vill Naturvårdsverket inspirera ännu fler kommuner och regioner till att vilja satsa på projekt i syfte att bidra till medveten konsumtion av textil. Detta genom att låta sammanställa och sprida goda exempel på aktiviteter eller initiativ som pågår eller redan genomförts av kommuner och regioner i syfte att öka kunskapen om hållbarhet och textilier.

Syftet med WSP:s uppdrag är att ta fram goda exempel på hur kommuner, regioner och till viss del länsstyrelser arbetar för att öka konsumenters medvetenhet om textilier och hållbarhet. WSP har strävat efter att ta fram projekt som representerar olika delar i värdekedjan, är genomförda i olika delar av Sverige samt exempel på både stora och små projekt. Västra Götalandsregionen är utmärkande för sitt aktiva arbete med textilier och hållbarhet, sannolikt kan regionens arbete inspirera kommuner i Västra Götalandsregionen att driva projekt med textilier och hållbarhet i fokus. Eftersom att WSP:s arbete har strävat efter en geografisk bredd har genomgången av goda exempel avgränsats till att endast ta med några av de projekt som bedrivs i regionen. För mer information om Västra Götalands arbete med hållbarhet och textilier, se här: [Västra Götalandsregionen](#).

WSP har genomfört uppdraget i två steg. Inledningsvis har WSP gjort en sökning på hur kommuner och regioner arbetar med hållbarhet och textilier, där 33 projekt har identifierats. Dessa presenterades sedan för Naturvårdsverket. Därefter valde WSP tillsammans med Naturvårdsverket ut 16 projekt, vilka det togs fram ytterligare och mer djupgående information om. Det var till exempel information om vad som fungerat bra respektive mindre bra och hur projekten följts upp.

För att undvika upprepning har WSP strävat efter att ta med unika projekt. Det finns till exempel ett flertal kommuner där den kommunala återvinningscentralen samarbetar med ideella organisationer kring återvinning. Dessa har inte inkluderats.

Rapporten är strukturerad enligt följande; den inleds med genomgång av metoden, därefter presenteras de projekt för vilka WSP tagit fram mer detaljerad information. Avslutningsvis presenteras de projekt där endast översiktlig information tagits fram. Genomgående i rapporten finns hyperlänkar, hyperlänkarna är streckade och går att klicka på om knappen 'ctrl' hålls in. De som arbetat med projektet är Filippa Pyk (projektledare) och Sanja Vujicic, Ekonomie Doktor.

Metod

I ett inledande skede av projektet har WSP varit i kontakt med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Sveriges klimatkommuner för att höra om de har insikt i hur kommuner och regioner arbetar med hållbarhet och textilier. Sveriges klimatkommuner är en förening för kommuner, landsting och regioner som arbetar aktivt med lokalt klimatarbete. SKL och Sveriges klimatkommuner hade inte konkreta exempel på projekt där kommuner och regioner arbetat med textilier. Utöver SKL och Sveriges klimatkommuner har WSP varit i kontakt med Swedish Fashion Council vilka är inblandade i projekt som genomförs i Västra Götalandsregionen, bland annat Circular textile initiative.

Efter kontakten med SKL och Sveriges klimatkommuner har WSP systematiskt sökt på internet för att hitta goda exempel på projekt som kommuner och regioner genomfört i syfte att återanvända och återvinna textilier samt sprida kunskap om textiliers miljö- och klimatpåverkan. I sökningen har WSP i ett första steg utgått från Aktuell Hållbarhets kommunrankning över vilka kommuner som generellt bedriver ett framgångsrikt miljöarbete och sedan sökt specifikt på kommunens hemsida. Därefter har WSP gått vidare och utifrån SCB:s karta över alla Sveriges kommuner systematiskt sökt på alla kommuners hemsida för att hitta goda exempel på insatser kring hållbara textilier. Sökord har varit hållbarhet, textilier, initiativ, projekt, kommun, region. WSP har inte aktivt sökt efter projekt som genomförts av kommunala bolag. Kommunala bolag diskuterades inte vid uppdragets start utan Naturvårdsverket tillsammans med WSP bestämde att fokus skulle ligga på projekt som kan genomföras av förvaltningar i kommunen.

För att ta fram fördjupad information om projekten har WSP varit i kontakt med representanter från respektive initiativ/projekt.

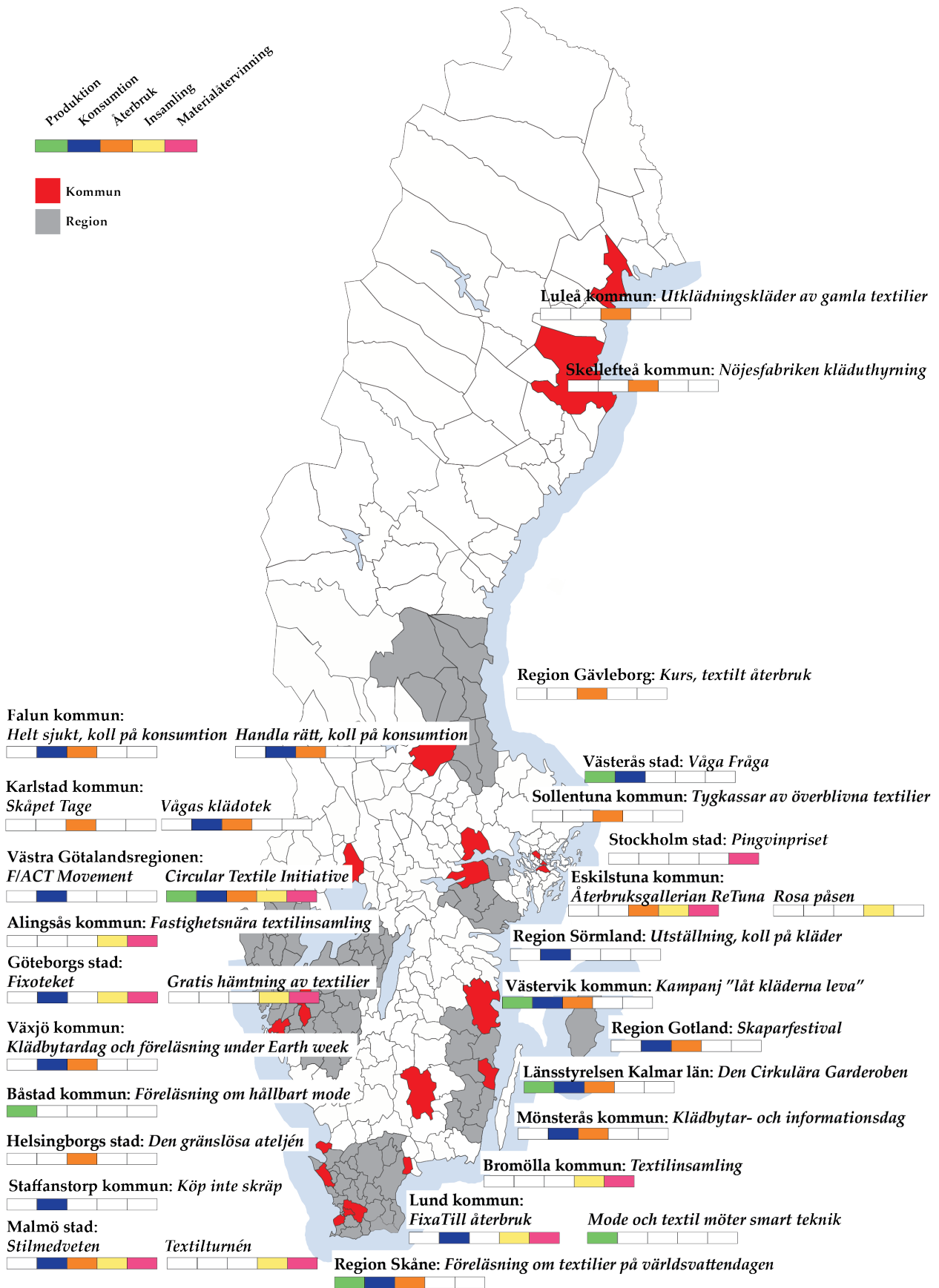
Goda exempel på projekt

I det här avsnittet presenteras avslutade och pågående projekt som svenska kommuner, regioner och länsstyrelser genomfört i syfte att öka medvetenheten om textilier och dess miljö- och klimatpåverkan. WSP har totalt tagit fram information om 33 stycken projekt. För 16 av projekten presenteras mer detaljerad information om genomförande, utvärdering och eventuella resultat som projekten gett. Valet av de 16 projekten baseras på vilken del i värdekedjan de syftar till att påverka (produktion, användning/skötsel, återbruk, insamling och materialåtervinning) men även geografisk placering samt storleken på projektet, se karta nedan.

Presentationen inleds med de projekt där WSP har mer information, följt av reflektion och rekommendationer samt en genomgång av de projekt som beskrivs mer översiktligt. Projekten är sorterade i bokstavsordning. Nedan presenteras en Sverigekarta inklusive de projekt som finns med i genomgången av goda exempel.

Goda exempel hållbara textilier inom kommuner och regioner i Sverige.

Eskilstuna kommun – Återbruksgallerian ReTuna

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	Återbruksgalleria, konferenser och events.
Syfte och mål	Öka återanvändning av sådant som lämnats för återvinning inklusive textilier. Syftet är även att öka medvetenheten om hållbarhet och textilier.
Målgrupp	Allmänheten och näringsliv
Ansvarig del i kommunen	Kommunalägda bolaget Eskilstuna Energi och miljö
Kontaktperson	Anna Bergström, Centrumledare. Nås på info@retuna.se
Länk till mer information	ReTuna hemsida

Om projektet

Det kommunalägda bolaget Eskilstuna Energi och Miljö har i uppdrag att minska mängden avfall. Mot bakgrund av bolagets uppdrag bedriver Eskilstuna Energi och Miljö återbruksgallerian ReTuna sedan 2015.

ReTuna fungerar som en vanlig galleria, med undantaget att produkterna som säljs kommer från privatpersoner. Gallerian är belägen nära återvinningscentralen. Det finns en avlämningsstation där privatpersoner kan lämna sådant som de tror kan återanvändas och säljas vidare i gallerian; allting tas emot. Inlämnat material sorteras sedan och det som inte kan återanvändas går vidare till återvinning på återvinningscentralen. Sorteringen görs av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden (arbetet ska fungera som arbetsträning).

Gallerian har öppet sju dagar i veckan och det finns idag 11 butiker, 9 av dessa bedrivs i privat regi. Stadsmissionen är en av de som inte bedrivs i privat regi. Det finns plats för 12 butiker och det finns planer på att bygga ut. Majoriteten av butikerna har någon form av textilförsäljning. Det finns bland annat en inredningsbutik som säljer dukar, gardiner, kuddfodral och andra typer av textilier för inredning. Utöver second handförsäljning finns även en butik där kläder sytts om. Klädförsäljningen står för den största delen av omsättningen i gallerian.

För att få öppna butik krävs ett entreprenörmässigt engagemang i kombination med ett intresse för hållbarhet. Butikerna bedrivs som vilken butik som helst med krav på vinst för att betala hyra och personalkostnader. Butikshyrorna är inte subventionerade, butikerna betalar marknadsmässiga hyror. Utöver gallerian finns en konferensanläggning och plats för evenemang. ReTuna anordnar även guidade turer på gallerian och återvinningscentralen för de som är intresserade.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Det är ett politiskt beslut att driva gallerian, vilket gör att den bedrivs i nära samverkan med kommunen. Eftersom majoriteten av butikerna bedrivs i privat regi finns även ett naturligt samarbete med näringslivet.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Positivt är att det finns ett driv och ett engagemang bland dem som driver butikerna och på annat sätt arbetar med gallerian. Verksamheten får även skjuts av den klimatdebatt som pågår just nu vilket enligt centrumledningen gynnar gallerian.

En utmaning för gallerian är att hitta de rätta entreprenörerna. För flera av butikerna har försäljningen varit en utmaning. Många konsumenter tycker om konceptet, men alla handlar inte. Utan tillräcklig omsättning är det svårt att anställa personal, vilket kan göra det krävande för den som driver butiken.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Kommunen finansierade en del av investeringskostnaden (80 mkr) för att bygga om återvinningscentralen och bygga en galleria. Mellan 2015 och 2017 fick även butikerna viss hyresrabatt i form av etableringsstöd. Idag budgeterar kommunen inga pengar alls för ReTuna, utan gallerian drivs som ett företag, med undantag för att de inte har ett vinstintresse. Gallerian har krav på sig att vara självförsörjande.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Antal besökare följs upp, och det genomsnittliga antalet besökare ligger på 700 personer per dag. Ledningen på gallerian arbetar på att få fram uppgifter om antal handlande kunder från varje butik, men har inte sådana uppgifter i dagsläget. Omsättningen i gallerian ökar, men det är också i takt med att antal butiker ökat. Det gör det svårt att säga om omsättningen i de enskilda butikerna också ökat.

Utöver att mäta antal besökare och omsättning i gallerian mäter ReTuna även hur de bidragit till minskat avfall. Minskat avfall mäts i kronor och ören. Sedan öppningen år 2015 har de minskat avfallet motsvarande ett värde på 30 miljoner kronor. Det som sorterats till gallerian motsvarar ett värde på 30 miljoner kronor. ReTuna arbetar med att ta fram ett index för att mäta avfallsminskning på annat sätt än i pengar.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Beläggningen på konferenser har ökat markant sedan öppningen, däremot har de svårt att säga hur mycket antalet besökare har ökat då de misstänker att det är fel på deras mätare. Mätaren har visat på i snitt 700 besökare per dag sedan öppning. I och med att konferensbesökare har ökat bör även antalet besökare ha ökat, men det har det inte gjort (enligt mätaren).

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Det är svårt att säga vilken inverkan just ReTuna haft på människors inställning till hållbarhet och textilier. Däremot har de blivit uppmärksammade vid ett antal tillfällen i media, och många andra kommuner har visat intresse för att göra något liknande. Anna Bergström som är centrumledare upplever också att många Eskilstunabor är

stolta över gallerian och att de är med och bidrar till en bättre stad att bo, verka och leva i. Anna upplever att stoltheten över Eskilstuna har vuxit.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

”Eskilstunabor känner att de är med och skapar en bättre stad att bo, verka och leva i.”

Eskilstuna kommun – Rosa påsen

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	Textilinsamling
Syfte och mål	Minska mängden brännbart avfall och göra det möjligt att återvinna mer textilier.
Målgrupp	Kommuninvånare i Eskilstuna som är anslutna till Färgsortering
Ansvarig del i kommunen	Kommunalägda bolaget Eskilstuna Energi och Miljö
Kontaktperson	Vesa Hiltula, återvinningschef
Länk till mer information	Eskilstuna Energi & Miljö

Om projektet

Eskilstuna Energi & Miljö (EEM) tog år 2017 initiativ för att ta hand om textilt avfall genom en så kallad rosa påse. Systemet fungerar så att textilier läggs i en rosa påse och slängs i de ”vanliga” soporna. Samtliga villor i Eskilstuna och Strängnäs är anslutna till systemet, det är totalt 24 000 hushåll. Alla färgade påsar kommer in till EEM:s färgsorteringsanläggning och sorteras optiskt efter färg. Personal från kommunens arbetsmarknadsavdelning (AMA) gör en grovsortering och rensar ut textilier med dålig kvalitet och sådant som inte går att återanvända. Det som går att återanvända skickas till anläggningens samarbetspartner, Human Bridge, som använder kläderna inom sitt välgörenhetsarbete. EEM har dock nyligen sagt upp avtalet med Human Bridge (vänligen se nedan under frågan om samverkan).

Information om den rosa påsen har främst skett via EEM:s hemsida, men de har också skickat ut information per post till de hushåll som är anslutna till färgsorteringsanläggningen. De har även marknadsfört ”rosa påsen” i tidningen ”Hos oss”.

De hushåll som är anslutna till färgsorteringsanläggningen och vill använda den rosa påsen kan hämta påsar på EEM:s anläggning. Det finns också möjlighet att meddela brevbäraren och be hen dela ut en rosa påse tillsammans med posten.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

I dagsläget samarbetar EEM med välgörenhetsorganisationen Human Bridge. Human Bridge sorterar ut vilka textilier som kan återanvändas och vilka som ska återvinnas. De textilier som kan återanvändas skickas för ytterligare sortering i Tyskland. Däremot har EEM nyligen sagt upp avtalet med Human Bridge och kommer fortsättningsvis sköta sorteringen själva. EEM sa upp avtalet för att de ansåg att kostnaden skulle

minska om de gör det själva, de kommer att tjäna mellan 3-5000 kronor per ton genom att göra det själva. WSP saknar dock uppgifter om antalet ton.

Vad gick bra respektive mindre bra?

EEM har haft problem med att påsarna spruckit och att kläderna ramlat ur. De ska dock åtgärda det och byta leverantör av påsar.

Ungefär hälften av kommuninvånarnas textilavfall lämnas i den rosa påsen, EEM konstaterar att de tyder på att hushållen tycks ha ändrat beteende när det kommer till att sortera textilier.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Arbetet med den rosa påsen ingår i EEM:s driftsbudget. Införandet av den rosa påsen har både effektiviserat anläggningens arbete och dessutom sparat in pengar i verksamheten. Inbesparade pengar kan främst förklaras av att en mindre mängd textilier gått till förbränning. En påse kostar ungefär 30 öre, totalt kostar påsarna omkring 468 000 kronor per år.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

EEM genomför en plockanalys per år, plockanalys genomförs dels för att se hur mycket i de vanliga soporna som hade kunnat sorteras separat, men också för att se om människor tenderar att lägga övriga sopor i exempelvis den rosa påsen. Vid den senaste plockanalysen kunde EEM konstatera att det främst är textilier som lämnas i den rosa påsen.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

EEM kan konstatera att tre av sju kilo av kommuninvånarnas textilavfall lämnas i den rosa påsen. Den rosa påsen har uppmärksammats i media och genom det fått spridning till andra delar av Sverige. Dessutom har invånare i Eskilstuna rankats som etta i SCB:s undersökning om mest miljömedvetna invånare. Att låta invånarna göra aktiva val för att sortera och återvinna kanske ökar medvetenheten om avfall och hållbarhet.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Utöver att projektet spridits till andra delar av Sverige genom media har bland annat avfallschefen på EEM blivit inbjuden att delta på IVL:s seminarium om EU:s krav på producentansvar som kommer år 2025.

Idag skickas textilierna till Tyskland. EEM skulle däremot önska att sorteringsindustrin kom till Sverige.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Avfallschefen på EEM har inget citat men säger att det går att göra saker redan nu och inte vänta till EU:s krav på producentansvar av textilier efter förbrukning kommer 2025.

Falun kommun – Helt sjukt, koll på konsumtion

Kort om projektet	
När?	Kampanjen är återkommande varje år, däremot var fokus på textilier våren 2013. Textilfokus är inte återkommande varje år.
Vad?	Falun kommun arbetar kontinuerligt med en kampanj som heter "Helt sjukt". År 2013 var fokus på hållbarhet och textilier.
Syfte och mål	Öka medvetenheten kring miljöpåverkan från textilier.
Målgrupp	Kommuninvånare i Falun
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen
Kontaktperson	Tomas Sundin, tomas.sundin@falun.se
Länk till mer information	Koll på konsumtion

Om projektet

Falun kommun arbetar kontinuerligt med en kampanj som heter "Helt sjukt – koll på konsumtion" med syfte att sprida kunskap om konsumtion och dess påverkan på miljö och klimat. Kampanjen har olika teman varje år. År 2013 var temat textilier.

Eftersom kampanjen pågick under en längre period genomfördes ett antal aktiviteter och arrangemang under perioden. Kommunen anlät en reklambyrå som planerade och genomförde majoriteten av aktiviteterna, men eftersom kommunen var avsändare stämde såklart aktiviteterna av med kommunen först.

Kampanjen bestod huvudsakligen av fyra aktiviteter, en reklamfilm, en föreläsning, en dag med bland annat modevisning och klädbyte och sedan en tävling om bästa återbrukstips.

Reklamfilmen visades under kampanjperioden på biografen i Falun. Budskapet var att uppmärksamma människor på mängden vatten som behövs för att tillverka en t-shirt.

Den föreläsning som anordnades hölls av en konstnär från Dalarna som arbetar med att färga textilier med naturfärg. Föreläsningen hölls på Dalarnas museum och var öppen för allmänheten. Det var god uppslutning på föreläsningen, troligen på grund av att den fått bra uppmärksamhet i media.

En annan aktivitet som ordnades inom kampanjen var modevisning och klädbyttardag. Modevisningen gjordes tillsammans med en gymnasieklass med inriktning mot textilier. De kläder som visades upp kom från butikerna i gallerian och var producerade av till exempel ekologisk bomull (inte second hand). Klädbyttardagen gjordes tillsammans med Naturskyddsföreningen. Under dagen delades det även ut reklamblad med information om textilier och dess miljöpåverkan.

Slutligen hölls en återbrukstävling under hela kampanjperioden. Även denna anordnades av reklambyrån. Deltagarna fick skicka in ett bidrag på deras bästa tips på

återbruk. Det bästa tipset utsågs av en jury och priset var biljetter till Peace and Love festivalen. Dessvärre gick festivalen i konkurs det året vilket gjorde att tävlingen blev mindre lyckad. Tävlingen marknadsfördes på bussar som gick mellan Falun och Borlänge.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Det var huvudsakligen Miljöförvaltningen som ansvarade för kampanjen, men kampanjen planerades och genomfördes av en reklambyrå.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Kampanjen har fått god spridning i media och de har fått positiv feedback på de aktiviteter som genomförts. Det var många som kom på föreläsningen (40–50 personer) trots att den hölls en vardagkväll.

Mindre lyckad blev återbrukstävlingen. Antalet bidrag var ganska få och det blev komplikationer när priset var biljetter till Peace and Love och festivalen gick i konkurs. Tävlingen marknadsfördes främst på bussar, kommunen konstaterar att antalet tävlingsbidrag troligen hade blivit fler om de marknadsfört tävlingen på fler ställen.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

År 2013 var budgeten ungefär 100 000 kronor, där den största delen av pengarna gick till reklambyrån som var de som huvudsakligen arbetade rent praktiskt med kampanjen. Kommunen har begränsat med material att dela med sig av till andra kommuner.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Den reklambyrå som hjälpte Falun kommun att genomföra kampanjen gjorde en utvärdering av projektet och tog fram statistik för hur många personer som till exempel reklamfilmen nådde ut till. Tyvärr har Falun kommun inte haft möjlighet att ta fram utvärderingen till WSP.

Däremot arbetar Falun kommun kontinuerligt med reklamfilmer på biografer för att nå ut med budskap till kommuninvånarna. År 2016 visades en reklam/informationsfilm motsvarande period som textilfilmen visades. Filmen år 2016 visades 2350 gånger. Det är sannolikt att textilfilmen visades ungefär lika många gånger. Antal visningar säger dock inte hur många personer filmen nått ut till. Hur många filmen nått ut till beror på antal unika biobesökare.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta effekter från ett sådant här projekt.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Kommunen arbetar fortfarande med kampanjen "Helt sjukt", vilken täcker fler områden än enbart textilier. Utöver "Helt sjukt", så arbetar kommunen med en kampanj som heter "Handla rätt! Koll på konsumtion". Handla rätt är ett samarbete mellan handeln och kommunen (vänligen se mer under Fortsättning goda exempel).

Eftersom många klädbutiker är involverade i "Handla rätt" så har det bidragit/lett till ett textilfokus i kampanjen.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Namnet på kampanjen talar för sig själv, det är "helt sjukt" att vi köper så mycket nytt trots att vi redan har kläder."

Göteborgs stad – Fixoteket

Kort om projektet	
När?	2018-2020
Vad?	Fixotek är en miniåtervinningscentral med möjlighet att låna, laga, byta och göra nytt av gammalt.
Syfte och mål	Öka återvinning och återanvändning
Målgrupp	Boende i Göteborg
Ansvarig del i kommunen	Kretslopp och vatten
Kontaktperson	Karin Kindblom, karin.kindblom@kretsloppochvatten.goteborg.se
Länk till mer information	Göteborgs stad - Fixoteket

Om projektet

Göteborgs stad driver projektet Fixoteket. På Fixoteket finns exempelvis material och verktyg för att laga och sy om kläder. Utöver verktyg för att lappa och laga textilier finns även möjlighet att låna verktyg för att reparera möbler, hushållselektronik och cyklar. Det finns även möjlighet att låna hem vissa verktyg och maskiner.

Det finns fyra Fixotek-anläggningar utspridda i Göteborg. Två stycken har miniÅVC där det finns en möjlighet till att lämna in grovavfall, inklusive textilier. De som arbetar på Fixoteken sorterar ut sådant som lämnats in som är trasigt eller smutsigt. Det som fortfarande går att använda lämnas i den så kallade bytेशörnan. Bytेशörnan fungerar som en gratisbutik där de som vill kan ta med sig sådant som lämnats av andra. Utöver möjligheten att reparera och lämna in saker för återvinning erbjuds även temakvällar, så kallad gör-det-själv-verkstad. Exempel på temakväll är lagningstekniker för att lappa jeans.

Projektiden med Fixotek kommer framförallt från Göteborgs stad, men det har funnits ett engagemang från allmänheten att ett sådant här projekt skulle initieras. Projektiden löper under två år. Fixoteken öppnade i mars 2018.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Kretslopp och vatten är huvudman, men flera förvaltningar är involverade i projektet. Bland annat stadsdelsförvaltningarna där Fixoteken ligger, men även Hyresgästföreningen och två kommunala bostadsbolag.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Det är ett stort projekt med många involverade, vilket både är projektets fördel och till viss del nackdel.

Det positiva är att projektet är relativt flexibelt och det är många aktörer som har intresse i projektets olika delar. Avfallshantering berör både de delar i kommunen som arbetar med avfall och bostadsaktörer.

Det har också varit en utmaning att det är många aktörer involverade. Frågor som dykt upp är vem eller vilken aktör som äger uppdraget med exempelvis avfallshantering samt frågor om finansiering och driftsformer. Att projektet löper under en relativt kort period gör det också svårt. Förhoppningsvis kommer projektet att bli förlängt.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Projektet i sin helhet har haft en budget på cirka 1 miljon kronor. Budgeten inkluderar kostnader för drift och bemanning, där bemanning står för en stor del av kostnaden. Utöver drift och bemanning finns lokal- och materialkostnader.

Projektmedel kommer framförallt ifrån Vinnovas innovationsprogram RE:Source som Energimyndigheten, Formas och Vinnova står bakom.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Projektet för kontinuerlig loggbok, de samlar in statistik på avfallsmängder, typ av avfall, mängder, huruvida det är trasigt med mera. Utöver uppgifter om avfall samlas även uppgifter om besökare in, antal, ålder och kön.

I juni ska projektgruppen redovisa en utvärdering av projektet där ovan uppgifter redovisas. För tillgång till utvärdering av projektet, vänligen kontakta Amanda Österlin La Mont, amanda.osterlin.la.mont@kretsloppochvatten.goteborg.se.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Under det året som Fixoteket varit verksamt har de samlat in drygt 5,5 ton material. Av dessa har mer än hälften varit textilier. Hur mycket av materialet som återbrukats respektive återvunnits kan projektgruppen i nuläget inte svara på, men sådana siffror kommer att ingå i den utvärdering som projektgruppen ska redovisa i juni. Projektgruppen har även svårt att i dagsläget svara på huruvida de är nöjda med mängden insamlat material och hänvisar till den utvärdering som är klar i juni.

Det har varit mer populärt att lämna in sådant man inte längre vill ha än att människor kommer dit och vill laga sådant som gått sönder. Lagandet tar längre tid, är svårare och kräver ibland mer kreativitet. Det har varit mest populärt att laga textilier och cyklar.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Projekttiden löper ut om ett år, och därefter är det oklart om projektet kommer att fortsätta. Det är en fråga om politiska beslut, finansiering och huruvida det passar in i aktörernas uppdrag. Däremot tror projektgruppen att i alla fall tre av de fyra miniÅVCerna kommer att fortsätta bedriva verksamheten med Fixotek.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

Karlstad kommun – Skåpet Tage

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	Kontinuerligt klädbyte på förskolor
Syfte och mål	Öka återanvändning av barnkläder
Målgrupp	Föräldrar och barn på förskolor i Karlstad
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen
Kontaktperson	Henric Barkman, henric.barkman@karlstad.se
Länk till mer information	Karlstad kommunhemsida

Om projektet

Skåpet Tage är ett så kallat bytar-skåp på förskolor runt om i Karlstad. Tage står för "Ta" och "Ge". I Tage kan föräldrar lämna kläder och skor som barnen inte längre behöver, och ta kläder som andra barn inte längre har användning för. Föräldrarna behöver inte lämna något för att få ta ett plagg.

Karlstad började med Tage-skåpet år 2015. Vid uppstart hade tre stycken förskolor ett skåp, men eftersom andra förskolor inte behöver meddela kommunen när de upprättar ett skåp så vet de inte hur många som har ett Tage-skåp idag. När kommunen delade idén om Tage på Facebook gavs det mycket uppmärksamhet, omkring 15 000 gillamarkeringar, 5 000 delningar och 500 kommentarer. Andra kommuner har hört av sig till Karlstad kommun för att höra om projektet och även en förskola i Norge har hört av sig och varit intresserade.

Material för att använda Tage finns på [Karlstads kommunhemsida](#).

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Initiativet till Skåpet Tage togs av Miljöförvaltningen, men eftersom skåpet finns på förskolor är även Utbildningsförvaltningen är engagerad.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Skåpet Tage är ett väldigt kostnadseffektivt projekt som passar bra in i människors vardag. Det är den största framgångsfaktorn. Det är uppskattat av föräldrar eftersom de är på förskolan varje dag och "grejar" med barnens kläder; ett bytesskåp tar ingen extratid.

Det som funkade mindre bra är att många har väldigt mycket kläder, och ironiskt nog är det i vissa områden fler som ger än som tar. I andra områden kan det fortfarande finnas ett stigma kring second hand och att ta emot saker gratis. Båda utmaningarna kräver att personalen är med och kommunicerar Skåpet Tage på ett bra sätt. Förskolorna kan också tänka till var de placerar skåpet. Generellt ska det vara så lättillgängligt som möjligt, men i vissa områden kan det vara bra att det går att ta saker ur skåpet lite i skymundan.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

När projektet startade år 2015 la kommunen 12 000 kronor på att köpa in tre skåp och ta fram informationsmaterial. Vid ett senare tillfälle la de ytterligare några tusen på att skicka ut vykort till större delen av landets alla förskolor för att inspirera dem att också börja med Skåpet Tage. Ofta finns skåp redan tillgängliga i kommunen. I Karlstad använder de ett internt "blocket-system", off2off, för att få tag på skåp och slippa köpa nytt.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Projektet följs inte upp på något speciellt sätt.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Tyvärr har inga resultat eller effekter av projektet kunnat mätas.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Projektet har gett viss skjuts i kommunens interna arbete om delningsekonomi. Karlstad ingår i Sharing Cities Sweden och utforskar särskilt hur delningsekonomi kan utvecklas i små- och medelstora kommuner.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Vi bara älskar Tage! Han är smart, sparar pengar, är snäll mot miljön och lätt att ha att göra med" – Naturskyddsföreningen

Karlstad kommun – Vågas klädotek

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	Mötesplatsen Våga har ett så kallat Klädotek med möjlighet att låna kläder gratis.
Syfte och mål	Uppmuntra till att fundera över sin konsumtion och vilka effekter det har på klimatet.
Målgrupp	De som identifierar sig som tjejer och är mellan 13 och 26 år.
Ansvarig del i kommunen	Kultur- och fritidsförvaltningen
Kontaktperson	Våga, vaga@karlstad.se
Länk till mer information	Vågas klädotek

Om projektet

Karlstad kommun bedriver mötesplatsen "Våga", en normbrytande mötesplats som riktar sig till de som identifierar sig som tjejer och är i åldern 13–26 år. "Våga" har ett klädotek där det finns möjlighet att kostnadsfritt låna kläder. Klädotek ska fungera som ett bibliotek fast för kläder. Den som lånar kläderna får låna mellan två till tre veckor, klädoteket har som krav att plagget ska lämnas tillbaka helt och rent.

Vågas klädotek är nyöppnat (öppnade i mars 2019), men innan fanns samma koncept på en annan mötesplats som heter "Elvan".

Det är störst efterfrågan på finare kläder så som bal- och studentkläder. Just "vanliga kläder" är det färre som lånar. Klädoteket marknadsförs främst på kommunens hemsida och med affischer. När det låg på "Elvan" gjordes en del marknadsföring ute på skolor och klädoteket fanns ibland med på mässor för ungdomar.

De kläder som finns att låna är främst sådant som skänkts. Under en period när "Elvan" fick in mycket kläder ordnades en gratisloppis. Det har även funnits ett bytarskåp där personer kan lämna ett plagg och byta mot ett annat.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Inte direkt, verksamheten ligger under kultur- och fritidsförvaltningen.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Eftersom projektet är i uppstartsfasen har de inte kunnat se vad som fungerat utmärkande bra respektive mindre bra. Däremot är det många som hört om klädoteket och vill skänka kläder, vilket är positivt. En risk skulle kunna vara att det är fler som skänker kläder än som vill låna, att det blir *för* mycket kläder. Om det blir för mycket kläder planerar Våga att ordna med en gratisloppis där det är fritt fram att ta de kläder man vill ha.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

De hade en liten budget vid uppstarten, men annars finns det ingas större utgifter i projektet och de får ingen speciell budget för det.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

På grund av att Vågas klädotek är nytt har de inte gjort någon uppföljning än. När det fanns på "Elvan" hade det ett system med numreringar så att de kunde se vilka kläder som var mer eller mindre populära att hyra.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta resultat eller effekter av sådana här typer av projekt.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Det är många som hört av sig och tycker att det är en bra idé.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

Lunds kommun – FixaTill återbruk

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	En återbruksverkstad med möjlighet att förlänga livslängden på sina saker genom att laga eller reparera sådant som gått sönder.
Syfte och mål	Förebygga avfall
Målgrupp	Kommuninvånare i Lund
Ansvarig del i kommunen	Lunds renhållningsverk

Kontaktperson	fixatill@lund.se
Länk till mer information	FixaTill återbruk

Om projektet

FixaTill är en återbruksverkstad i Lund. På verkstaden finns tillgång till träverkstad, symaskiner och en måleriavdelning som är gratis att använda. I sydalen finns det tre symaskiner där de som kommer dit har möjlighet att laga eller sy om kläder. I måleridelen finns utrymme för att exempelvis måla om ett bord, penslar och annat som behövs finns att låna. Från och med att de öppnade och fram till april 2019 har de haft 1546 besökare (det inkluderar studiebesök och personer som kommit och vill ha information om verkstaden). För att öka kunskapen om återbruk hålls workshop varannan torsdag med tema "återbruk" och avfallsförebyggande. Exempel på teman är grunderna i att sy, hur man lagar kläder eller metoder för att klä om stolsitsar eller liknande.

FixaTill är en del av ett större InterReg-projekt vid namn Future. Verkstaden öppnade i september 2018 och planeras hålla på hela 2020. Det är Lunds renhållningsverk som huvudsakligen driver projektet.

De som besöker verkstaden är personer som arbetar varierade tider, studenter, pensionärer och arbetslösa. Lokalen är bemannad på en del fasta tider. För de som vill besöka verkstaden även när ingen personal är där finns det möjlighet att använda ett verkstadskort och gå igenom en second hand-butik som ligger i anslutning till verkstaden.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Lunds renhållningsverk är huvudansvarig för projektet.

Vad gick bra respektive mindre bra?

De som besöker verkstaden gör det regelbundet och har vid ett flertal tillfällen uttryckt sin tacksamhet för projektet.

Vid projektstart (hösten 2018) var de workshop som hölls fullsatta (15 platser). Under våren 2019 har det varit något färre deltagare (8–10 personer). Totalt har de haft 19 workshops under 2019. Att det varit färre personer som anmält sig har de inte hittat någon förklaring till än.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

FixaTill har fått bidrag ifrån projektet FUTURE på 700 000 kronor för hela projektperioden (2018–2020).

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Projektet för statistik över antal besökare i verkstaden samt hur många som deltar på workshops. Mellan september 2018 och april 2019 har de haft 1546 stycken besökare. Av de besöken har träverkstaden använts vid 102 tillfällen, symaskinerna vid 218 tillfällen och målarverkstaden 11 gånger. "Övrig verkstad" har besökts 68 gånger.

I samband med workshopanmälan fyller deltagarna även i sin postadress vilket gör det möjligt att följa upp vilken geografisk spridning som projektet fått. De flesta

besökare kommer ifrån stadsdelen Norra Fäleden. Besökarna har blandad social bakgrund. På plats i verkstaden finns även möjlighet för besökare att lämna feedback och förbättringsförslag.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

De har inte mätt vilken inverkan projektet fått på minskat avfall. Däremot kan de konstatera att de workshops som anordnats har varit populära och de som besöker verkstaden har visat uppskattning.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

FixaTill fanns mellan 2016 och 2017 i en stadsdel där projektet inte är aktivt idag, nu ska den verkstaden öppna igen, men utan att vara en del av InterReg-projektet. Lunds renhållningsverk kommer att stå för att rusta upp den tidigare verkstaden, och det kommer hållas workshops även där.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Projektet handlar om hållbar konsumtion, handla kvalitet och förlänger livslängden".

Länsstyrelsen Kalmar – Den Cirkulära Garderoben

Kort om projektet	
När?	Pågående
Vad?	Kommunikation om hållbar textilanvändning
Syfte och mål	Visa vägar till hållbar konsumtion av kläder och textil som sparar pengar, hälsa och jordens resurser
Målgrupp	Kommuner och boende i Kalmar län
Ansvarig del i kommunen	Länsstyrelsen Kalmar
Kontaktperson	Per Hansson, per.hansson@lansstyrelsen.se
Länk till mer information	Den Cirkulära Garderoben

Om projektet

I Kalmar län samverkar en rad organisationer under namnet "Den Cirkulära Garderoben". Projektet drivs av Länsstyrelsen, och idén till projektet kom från att ett flertal kommuner efterfrågade stöd i sitt arbete med kommunikation och hållbar konsumtion.

Det var inför Kalmarsundsveckan 2016 som Länsstyrelsen tillsammans med elva aktörer ville lyfta ämnet hållbarhet med fokus på kläder och textil, då startades Den Cirkulära Garderoben. Under Kalmarsundsveckan anordnade projektgruppen för Den Cirkulära Garderoben evenemang på tre platser i länet (Västervik, Kalmar och Mönsterås). På stortorget i Kalmar (centrum för Kalmarsundsveckan), anordnades föreläsningar, verkstäder, pop-up-butiker med second hand och återbrukade kläder och textil, klädbyten och utställningar.

Utöver Kalmarsundsveckan finansierade länsstyrelsen i Kalmar utställningen "Stilmedveten" i Kalmar och Västerviks kommun. Utställningen togs fram av Sveriges konsumenter, och hade som syfte att inspirera och uppmuntra till en roligare,

smartare och mer hållbar klädstil. Utställningen i Kalmar inleddes med ett vernissage på läns museet tillsammans med modevisning med second hand-kläder. Under utställningsperioden i anordnade Länsstyrelsen och museet även med lunchföreläsning om hållbart mode med influencern Johanna Nilsson (som har skrivit boken "Slow fashion – din guide till smart och hållbart mode"). Västerviks kommun organiserade också en rad andra aktiviteter på temat hållbarhet och textil i samband med utställningen (se projekt Västervik – Låt kläderna leva).

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Projektet är ett samarbete mellan Länsstyrelsen och ett antal kommuner, men även ideella organisationer. Projektet använder bibliotek som en plattform eftersom de redan erbjuder delning av produkter.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Samarbetet med aktörer och kommuner gick bra, förmodligen för att de redan samarbetade inom andra områden, men också för att de som var med tyckte det var intressant och viktigt. Inom projektet togs även en logga fram vilket ansågs som positivt för att skapa en gemenskap kring projektet. Projektet har även fått god mediateckning.

Däremot missbedömde länsstyrelsen intresset för de föreläsningar som hölls under Kalmarsundsveckan. De konstaterar att många prioriterar att göra annat än att gå på föreläsningar på fritiden.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Första året, under Kalmarsundsveckan, hade de en budget på 60 000 kronor. Andra året var budgeten på omkring 100 000 kronor.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Efter Kalmarsundsveckan gjordes en kort utvärdering av hur många som sannolikt nåddes av projektets budskap. De uppskattade antalet till omkring 1000 personer. Det var personer som gick förbi, vistades i tältet och liknande.

Dessutom gjordes en utvärdering bland de aktörer som medverkade under Kalmarsundsveckan, de beslutade att de ska fortsätta arbetet med Den Cirkulära Garderoben.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta direkta effekter av projektet. Däremot har de som nåts av budskapet förhoppningsvis i större utsträckning börjat reflektera över sin textilkonsumtion.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Den cirkulära garderoben är fortfarande aktiv.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Projektet spänner över hela hållbarheten, både spar pengar och hälsa och miljön."

Malmö stad – GO! Malmö Stilmedveten

Kort om projektet	
När?	December 2016
Vad?	Klädbytdag inklusive workshop med fokus på Remake (textilfärgning) samt textilinsamling
Syfte och mål	Öka medvetenheten om hållbar textilkonsumtion
Målgrupp	Malmöbor med intresse för kläder och mode
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen
Kontaktperson	Emma Börjesson, emma.borjesson@malmostad.se
Länk till mer information	GO! Stilmedveten

Om projektet

Kampanjen GO! Malmö Stilmedveten genomfördes under december 2016 och bestod av ett flertal olika workshops och aktiviteter på en lokal i Malmö. Kampanjen var en del av det Vinnovafinansierade projektet Svensk Innovationsplattform för Textilsortering, [SIPTex](#). Syftet med kampanjen var dels att samla in kläder som skulle användas i SIPTex-projektet, och dels höja allmänhetens kunskap om textiliers värde.

De aktiviteter som anordnades var klädbyte, workshop och en utställning på temat hållbar textilkonsumtion. Cirka 100 personer deltog i klädbytet. Det ordnades tre olika workshops, två med fokus på ReMake, till exempel en snabbkurs i textilfärgning. ReMake-workshopen hölls av designern Helle Robertsson och Stadsmissionens ReMake-avdelning. Utöver ovan aktiviteter fanns även möjlighet att lämna in textilier för återvinning.

Textilier som samlades in under GO! Stilmedveten användes senare i SPITex-projektet. SPITex projektet undersökte potentialerna att med hjälp av automatiserad textilsortering producera högkvalitativa återvinningsprodukter som matchar marknadens behov för fiber-till-fiberåtervinning.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Kampanjen gjordes i samarbete med Miljöförvaltningens arbete med rättvis handel, Fairtrade City. Fairtrade City är en redan etablerad plattform i Malmö och en bra möjlighet att nå ut till redan engagerade Malmöbor. Stadsmissionen var delaktiga i workshopen med temat ReMake.

Vad gick bra respektive mindre bra?

I sin helhet var kampanjen lyckad. Det fanns ett stort intresse ifrån allmänheten och många var positiva till de aktiviteter som anordnades.

Däremot var ett delsyfte i projektet att samla in textilier till SIPTex-projektet. Projektgruppen noterar att fokuset på textilåtervinning hade kunnat vara tydligare eftersom att de inte samlade in så mycket textilier som de hade önskat.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Kampanjen kostade 250 000 kronor att genomföra. Projektet bekostades delvis av SIPTex projektet, men även med kommunala medel från Malmö stads arbete med Fairtrade City. Lönekostnader är inte inkluderade.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Kampanjen utvärderades med en enkätundersökning. Enkäten besvarades av deltagare på de olika aktiviteterna samt av besökare på Bunkeflo ÅVA. Det var också möjligt att svara på enkäten via en länk på GO! Malmö hemsida. Enkäten besvarades av totalt 129 personer. WSP har dock inte tagit del av resultatet ifrån utvärderingen.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Insamlingen av textilier ökade under projektets gång, men på grund av att det saknas en permanent lösning för insamling av textilier är det svårt att mäta långsiktiga effekter.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Kampanjen hade som ett mål att samla in textilier till SIPTex-projektet, men lyckades inte samla in så mycket som var tänkt. Därför ordnade Malmö stad med ytterligare en kampanj året därpå, Textilturnén, se nästa exempel.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

Malmö stad – GO! Malmö Textilturnén

Kort om projektet	
När?	September – november 2017
Vad?	Textilinsamling på företag, och på allmänna platser tillsammans med föreläsning för att uppmuntra en mer hållbar textilkonsumtion.
Syfte och mål	Öka medvetenheten om textilanvändning.
Målgrupp	Allmänheten och privata aktörer
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen
Kontaktperson	Emma Börjesson, emma.borjesson@malmostad.se
Länk till mer information	Textilturnén

Om projektet

Den tidigare genomförda kampanjen GO! Stilmedveten samlade inte den mängd textilier som efterfrågades i SIPTex-projektet. Därför anordnades en fortsättningskampanj, GO! Textilturnén. Textilturnén hade ett tydligare fokus på insamling av textilier. Kampanjen var uppdelad i två "spår", en som riktades mot allmänheten och en mot arbetsplatser.

För allmänheten ordnade Malmö stad med tre stycken insamlingsplatser, Stadshuset, Stadsbiblioteket och Malmö Live. Insamlingen var öppen under september månad. I stadshuset fanns också en utställning under samma period, med syftet att uppmuntra och inspirera till mer hållbar klädkonsumtion. Malmö stad tillsammans med en rad andra aktörer ordnade även med en frukostföreläsning på Media Evaluation City i form av deras inkörda koncept World's Best Morning.

De arbetsplatser kampanjen riktade sig mot var ÅF, Skanska, IKEA och Media Evaluation City. Två insamlingsbehållare placerades ut på varje arbetsplats. Insamlingsbehållarna fanns tillgängliga under två veckor. På samtliga arbetsplatser hölls även föreläsningar om textilåtervinning och hållbar textilkonsumtion. Utöver detta hölls en sluten föreläsning riktad till textilköpare och upphandlare inom Malmö stad. Föreläsningen hölls på Stadshuset och fokuserade på hur vi kan konsumera textilier mer hållbart, med särskilt tryck på just textilåtervinning och den nya sorteringsmaskin som tagits fram inom SIPTex-projektet.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Kampanjen samverkade med Miljöförvaltningens arbete med rättvis handel, Fairtrade City. Fairtrade City är en redan etablerad plattform i Malmö och en bra möjlighet att nå ut till redan engagerade Malmöbor. Stadsmissionen var delaktiga i workshopen med temat ReMake.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Kampanjen fick mycket positiv respons, förvånansvärt många hörde av sig med positiv feedback. Den negativa kritiken handlade om att det fanns för få eller för temporära insamlingsplatser, vilket tyder på att det finns en efterfrågan på fler platser för textilinsamling.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Cirka 70 000 kronor lades på kampanjen, huvudsakligen finansierat av SIPTex-projektet. Summan inkluderar inte lönekostnader.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Kampanjen utvärderades med en enkät. För att mäta om föreläsningen haft någon inverkan på attityder kring textil och hållbarhet svarade de som var där på en enkät före och efter föreläsningen. För att locka fler att svara fanns en vinstchans, ett presentkort till ett värde av 500 kronor på Kulturcentralen.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Kampanjen synliggjorde för Malmö stad att det finns en vilja hos allmänheten att lämna in textilier till återvinning och att dagens bristande infrastruktur kopplat till textilåtervinning upplevs som ett problem för boende i kommunen.

Efter projektet har Malmö stad inte haft möjlighet att jobba med textilfrågan på grund av att det saknats finansiering. Till viss del har frågan lyfts under kommunens arbete med Fairtrade City, och på kommunens Facebook-sida "Lätt att göra rätt i Malmö".

Däremot har IVL nu fått godkänt att påbörja steg 3 i SIPtex. Projektet kommer att dra igång en ny fas. Malmö stad kommer även i detta steg ha en liten roll i att fortsätta jobba med kommunikation kopplat till textilinsamling.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Eftersom kampanjen varit lyckad hoppas Malmö stad kunna genomföra fler projekt på liknande tema. Malmö stad ser att de behöver fortsätta jobba tillsammans med näringsliv och idéburen sektor för att ytterligare öka medvetenheten kring textilkonsumtion och dess miljöpåverkan.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

Region Gotland – Skaparfestival

Kort om projektet	
När?	9:e mars 2019
Vad?	Region Gotland anordnar tillsammans med andra aktörer, bland annat folkhögskolan i Hemse, en Skaparfestival med fokus på hållbarhet, innovation och kreativitet. Bland annat anordnades en kurs på ett av festivalens tema – hållbart mode.
Syfte och mål	Inspirera till en kreativ och hållbar vardag för alla åldrar.
Målgrupp	De som är intresserade av hållbart mode (föranmälan krävs och det kostar 100 kronor i inträde).
Ansvarig del i kommunen	Gotlands folkhögskola. Samarbete mellan Röda korset, Region Gotland och Studieförbundet vuxenskolan.
Kontaktperson	Marie Barck, marie.barck@sv.se
Länk till mer information	Skaparfestival 2019

Om projektet

Skaparfestivalen är en festival med fokus på hållbarhet, kreativitet och innovation. Det här året (2019) var temat för festivalen "hållbart mode". Festivalen är en mötesplats och arena för alla åldrar där kreativitet, återbruk och design lyfts. Festivalen vill belysa konsekvenserna av överkonsumtion och göra besökarna medvetna om vinsterna med att agera resurssmart, återbruka och öka medvetenheten om materialval.

Skaparfestivalen pågår under en dag och består av föreläsningar, workshops, panelsamtal och utställningar. Festivalen marknadsfördes genom ett flertal kanaler, sociala media, annons i dagspress, program, affischer, radioinslag i lokalradion, nätverk, medverkarnas egna kanaler och på vuxenskolans hemsida.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Det är studieförbundet vuxenskolan som är huvudansvarig för projektet, men festivalen genomförs i samverkan med Gotlands folkhögskola, Röda korset och Region Gotlands form- och slöjkd konsulenter. Andra medverkande är föreningar så som

Broderiakademin, Textil Gotland, Gotlands vävare med flera. Det har även funnits viss samverkan med Länsstyrelsen.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Programmet år 2019 höll en hög kvalitet och lockade besökare i alla åldrar. 2019 års festival hade en högre andel manliga besökare jämfört med tidigare år. Däremot gick det totala antalet besökare ner jämfört med tidigare år och festivalen hade önskat att fler kom dit. Detta trots att festivalen marknadsfördes genom ett antal olika kanaler så som sociala media, dagspress och radio.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Festivalen har finansierats med medel från Studieförbundet Vuxenskolan samt extern finansiering från olika fonder och stiftelser.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Projektet har följts upp med en enkät riktad till besökare, volontärer och medverkande. En enkät har även skickats till deltagande organisationer.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Dessvärre var det för få svarande på enkäten för att kunna säga något om vilket resultat eller eventuell effekt festivalen haft. Däremot upplevde studieförbundet vuxenskolan att de flesta besökarna var nöjda.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Festivalen kommer att hållas även nästa år, 2020. Fokus kommer fortsatt vara på hållbarhet och skapande.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Det ska vara lätt att göra rätt"

Region Sörmland – Utställning koll på kläder

Kort om projektet	
När?	9:e februari – 5:e maj 2019
Vad?	Utställning om kläder och hållbarhet på Sörmlands museum. Utställningen utmanar dagens syn på konsumtion och produktion, hur det ser ut idag, hur det sett ut tidigare och tankar om framtiden.
Syfte och mål	Utmana dagens syn på konsumtion och produktion av textilier.
Målgrupp	Boende och besökare i Vallentuna och Sörmland.
Ansvarig del i kommunen	Kulturförvaltningen på Region Sörmland
Kontaktperson	Karin Edlund, karin.edlund@regionsormland.se
Länk till mer information	Koll på kläder

Om projektet

Under februari till mars år 2019 har Sörmlands museum haft en utställning om kläder och hållbarhet i syfte att utmana dagens syn på konsumtion och produktion.

Sörmlands museum är ett regionalt museum (länsmuseum), med verksamhet i hela Sörmland. Utställningsarbetet började med en förstudie om kläder och konsumtion, där bland annat allmänheten tillfrågades att skriva en konsumtionsdagbok.

Konsumtionsdagboken riktade sig till allmänheten där de som ville kunde delta.

Dagboken innehöll två delar, en del där personen skrev in dagliga inköp, och en del där den medverkade fick beskriva sig själv (för att ge dagboken ett sammanhang).

Ungefär 100 personer skrev konsumtionsdagbok. Konsumtionsdagboken finns tillgänglig [här](#).

Utställningen presenterade hela "värdekedjan", från bomullsodling, till tillverkning, användning och sedan återvinning. Besökaren fick möjlighet att titta in i en garderob från 1964 till 2013, testa sin klädkunskap i en t-shirt-tävling, titta på kortfilmer och läsa utdrag ur konsumtionsdagboken. För de skolor som kom och tittade på utställningen hade museet tagit fram lektionsförslag som läraren kan gå igenom innan eller efter besöket. Det fanns fyra lektionsförslag med olika teman, tre riktades mot högstadielklasser och gymnasium och ett lektionsförslag riktades mot mellanstadielklasser. Det finns fortfarande möjlighet att ta del av lektionsmaterialet här: [Lektionsmaterial](#).

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Från offentligt håll fanns en samverkan med museet. Utställningen öppnade på ReTuna Återbruksgalleri. Utöver det fanns ingen samverkan med annan aktör.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Utställningen blev lyckad mycket tack vare att de tog in en extern formgivare. De tog även in skolpedagoger för guidade turer för skolelever.

Det var mindre lyckat att utställningen hölls i en shoppinggalleria. Ibland var de svårt för besökarna att se att det faktiskt var en utställning, framförallt när utställningen var obemannad. När den var obemannad hände det även att några klottrade på utställningen.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Utställningen hade en budget på knappt 300 000. Budgeten inkluderar arvode till formgivaren men exkluderar lönekostnaden för de som arbetar på Sörmlands museum.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Det är svårt att följa upp sådana här typer av projektet. Det är oklart om utställningen kommer att sättas upp igen med textilier som fokus. Hållbarhet är dock alltid en aktuell fråga för Region Sörmland.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta effekter, men konsumtionsdagboken kan ses som ett resultat. Konsumtionsdagboken är en sammanställning av till exempel hur mycket kläder människor hade på 40-talet i relation till idag.

Positivt är även att utställningen skapat viss medial uppmärksamhet, vilket också skapat uppmärksamhet om textilier och miljöpåverkan.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Region Sörmland arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor. Däremot kommer det troligen ta en tid innan en liknande utställning med fokus på textilier kommer upp igen

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

SYSAV – Köp inte skräp (kampanj)

Kort om projektet	
När?	2014
Vad?	Kampanj i syfte att få människor att reflektera över hur konsumtion påverkar avfallsmängder. År 2014 var temat textilier och kläder.
Syfte och mål	Utmana dagens syn på konsumtion och produktion av textilier.
Målgrupp	Boende i kommunerna
Ansvarig del i kommunen	SYSAV, ägs av 14 kommuner i södra Skåne
Kontaktperson	Anna Vilén
Länk till mer information	Köp inte skräp

Om projektet

Det kommunalägda bolaget SYSAV genomförde tillsammans med dess ägare (14 kommuner i Skåne) en kampanj år 2014 under namnet "köp inte skräp" i syfte att få människor att tänka över hur konsumtion av kläder och textilier påverkar avfallsmängder. Som en del i projektet hade Staffanstorps kommun (delägare av SYSAV) en sida på kommunens hemsida med information om klädernas resa från bomullsfältet tills att de hamnar i butiken, se www.kopinteskrap.se. Utöver film om klädernas resa fanns dessutom tre filmer om hur man lappar jeans, syr en knapp och lagar en dragkedja. Under kampanjen ordnades även Instagram-tävling, där individer kan nominera plagg under hashtaggen #bratextil. Första pris är en symaskin och 2–30 pris presentkort på Myrorna. Tävlingen pågick till och med 31 januari 2015.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Kampanjen utfördes av det kommunalägda återvinningsföretaget SYSAV i samverkan med de 14 kommuner i Skåne som är ägare av bolaget, bland annat Staffanstorp. Kampanjen var en del av EU-projektet Europa Minskar Avfallet.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Projektet fick god spridning i media. SYSAV fick ett antal inbjudningar från olika aktörer som ville att de skulle berätta om kopplingen mellan konsumtion och avfall.

SYSAV anser dock att kampanjen hade kunnat få bättre spridning än vad den fick. SYSAV konstaterar att en hårdare marknadsföring på Facebook hade gett fler besökare. De sponsrade inläggen på Facebook begränsades till delägarkommuner och budgeten var blygsam.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Kampanjbudgeten var på omkring 210 000 kronor.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

SYSAV följde upp antal besökare på sajten med hjälp av Google Analytics. Eftersom kampanjen var digital var det lätt att mäta exakt aktivitet, se resultatet nedan.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Resultaten från Google Analytics visar följande (mål är inom parentes):

Antal likes på sajten: 745 (500)
 Antal tweets: 15 (20)
 Antal tävlingsbidrag: 256 (300)
 Antal unika besökare på sajten: 3720 (4000)
 Antal unika som gjort testet: 1046 (500)

Antal likes på SYSAV:s inlägg om sajten: 105
 Ökat antal likes på Sysavs Facebook-sida: 142

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Sajten "köp inte skräp" var verksam i tre år. Efter kampanjen "Köp inte skräp" har SYSAV bland annat arbetat med en kampanj som heter "Fit for challenge" tillsammans med Myrorna. "Fit for challenge" uppmanar till att återanvända kläder, till exempel genom bloppisar, swop shops och klädbytarpartyn.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Saknas

Västerviks kommun – Projekt "Låt kläderna leva"

Kort om projektet	
När?	Hösten 2017
Vad?	Utställning, seminarier, föreläsningar och andra event.

Syfte och mål	Öka medvetenheten om textilier och dess miljö- och klimatpåverkan
Målgrupp	Hela Västerviks kommun
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen tillsammans med en rad andra förvaltningar.
Kontaktperson	Gun Lindberg, gun.lindberg@vastervik.se
Länk till mer information	Låt kläderna leva

Om projektet

Länsstyrelsen i Kalmar län erbjöd Västerviks kommun att ta in utställningen "Stilmedveten" som den ideella konsumentorganisationen Sveriges konsumenter ordnade mellan 2014 och 2017, se [Stilmedveten](#). Utställningen var central för kampanjen "Låt kläderna leva" med fokus på de problem som vår snabba konsumtion av kläder orsakar. Utställningen var öppen för allmänheten och kostade ingenting. Som en del i utställningen presenterades dessutom ett lokalt konstnärsprojekt, Textol (projektet har ingen hemsida). Några konstnärer i kommunen gjorde konstverk av kläder och stolar.

Utöver utställningen hölls en modevisning i samarbete med second hand-butiken – "[Busfrö nytt och bytt](#)". Butiken startade i Västervik och finns nu på ett flertal ställen runt om i landet. Grundaren Stina Quilt har på flera håll blivit uppmärksammad för sitt miljö- och klädengagemang. Skolorna var också engagerade i projektet där en del skolor anlidade slöjdlärare med genomgång i lappning och lagning som del i undervisningen.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Ett flertal aktörer inom kommunen var involverade i projektet, bland annat samhällsbyggnadsenheten, miljö- och byggnadskontoret, Västervik Miljö & Energi, Utbildningsförvaltningen och Naturum. Externa aktörer var bland annat second hand-butiken "Busfrö nytt och bytt" och Naturskyddsföreningen.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Utställningen Stilmedveten var mycket uppskattad, både av allmänheten och de skolor som kom på guidade turer.

Tyvärr var det inte så bra uppslutning på en del av de föreläsningar som arrangerades. Kommunen säger att det kanske kunde bero på tiderna, att allmänheten inte prioriterar föreläsningar på fritiden.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Det var Länsstyrelsen i Kalmar län som bekostade utställningen, den kostade omkring 60 000 kronor. Kommunen betalade en del av lokalerna som användes i projektet, cirka 50 000 kronor. I kostnaderna räknas då inte lönekostnader in. För att nå ut med information använde kommunen sig av framför allt sociala medier så som Facebook.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Kommunen har följt upp antal besökare på utställningen Stilmedveten.

På invigningsdagen kom omkring 300 personer där en del gick guidad visning och andra tittade runt själva. Efter invigningsdagen var det mellan 5 och 15 spontanbesökare varje dag.

Många skolor kom till utställningen och gick guidad tur. Cirka 435 elever deltog i guidade visningar under hösten. Av dessa deltog 170 elever i en textilworkshop.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta effekter av ett sådant här projekt. Vad kommunen däremot kan konstatera är att ämnet ligger i tiden och projektet var uppskattat bland de som besökte och deltog i de arrangemang som anordnades.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Hela projektet hängde mycket på utställningen, vilken nu har lagts ner. Däremot fick projektet god respons och kommunen vill gärna ordna med något liknande i framtiden.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Låt kläderna leva!"

"Västervik eko-fashionshow, modeshow med återfunna kläder!"

Västerås stad – Våga fråga!

Kort om projektet	
När?	Två omgångar, 2013 och 2015
Vad?	Uppmuntra konsumenter att fråga om kemikalier i butiker
Syfte och mål	Påverka kemikalieanvändning i produkter genom konsumenter, konsumentmakt
Målgrupp	Konsumenter i Västerås
Ansvarig del i kommunen	Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Kontaktperson	Saknas
Länk till mer information	Våga fråga!

Om projektet

Västerås stad har drivit projektet "Våga fråga!" i två omgångar, en gång 2013 och en 2015. "Våga fråga!" var ett informationsprojekt som riktades till konsumenter där staden informerade konsumenter om vilka rättigheter de har till att fråga butikspersonal om det man handlar innehåller skadliga ämnen. Projektet inkluderade inte bara textilier, utan även andra typer av produkter. Projektet hade två olika spår, dels information till konsumenter, och dels pratade de med butikspersonal om rutiner för att informera om kemikalier i de produkter butikerna säljer.

För att informera konsumenter tog staden fram informationsblad som de delade ut på stan. De var ute på stan vid tre tillfällen. De tog även fram en informationsfilm som

visades på en biograf i samband med biovisning. Filmen visades vid ett flertal tillfällen och har även visats efter att kampanjen avslutats, den visades senast förra året, 2018. Andra kommuner har hört av sig och fått filmen för att visa i deras kommuner. Den har alltså fått spridning på fler ställen än i Västerås.

För att informera butikspersonal var projektgruppen ute i butiker och informerade om att de är skyldiga att informera om kemikalieinnehåll i de produkter som säljs. De var även i kontakt med butikernas huvudkontor och pratade om frågan.

Stockholms stad hade genomfört projektet innan, och Västerås fick tips på hur de hade gjort.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Projektet genomförs enbart av Miljö och hälsoskyddsförvaltningen.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Filmen blev väldigt lyckad, det var kommunen själv som tog fram filmen. Andra kommuner har dessutom tagit del av filmmaterialet och filmen har visats på andra håll i landet. De har svårt att svara på vad som var mindre lyckat med projektet.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Staden hade en budget på 300 000 kronor för att genomföra projektet, mest pengar gick till att ta fram reklamfilmen.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Projektet följdes upp med statistik över antal sidvisningar, antal broschyrer/informationsblad som delades ut och antal butiker som besöktes.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Staden har statistik från 2013. Mellan vecka 14 och 27 hade de 312 besökare på webbplatsen. De delade ut 2200 stycken broschyrer och besökte 93 stycken butiker. Det var en stor blandning av typer av butiker, omkring 10 procent var klädbutiker. År 2013 hade filmen visats 198 gånger på youtube, men den har fått större spridning än så eftersom att den visats på bio vid flera tillfällen och även spridits till andra kommuner.

Generellt hade butiksbiträden inte jättebra koll, däremot hade huvudkontoren bra koll.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Västerås stad arbetar i en rad andra kemikalieprojekt, där materialet från kampanjen "Våga fråga" ofta används som underlag.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

"Våga fråga för barnens skull"

Växjö kommun - Klädbyttardag och föreläsning under Earth week

Kort om projektet	
När?	En helg, 29-30:e mars 2019
Vad?	Klädbyttardag och inspirationsföreläsning med influencern Johanna Nilsson
Syfte och mål	Inspirera människor till att handla mindre, och se till att kläder används tills att de inte går att använda längre.
Målgrupp	Klädintresserade i Växjö
Ansvarig del i kommunen	Utbildnings-, fritids-, och miljöförvaltningen
Kontaktperson	Sofia Aspund, sofia.asplund@vaxjo.se
Länk till mer information	Earth week

Om projektet

Växjö kommun anordnar varje år en så kallad Earth week, miljövecka. Temat för 2019 års miljövecka var brett och inkluderade transporter och naturmiljö men också konsumtion av bland annat textilier.

I samarbete med en kommunal gymnasieskolan anordnades en klädbyttardag och en föreläsning i Slow fashion med influencern Johanna Nilsson. Gymnasieelever ordnade med själva klädbyttardagen och kommunen såg till att föreläsaren kom dit. Bakgrunden till att det var gymnasieelever som ordnade med klädbyttardagen var att eleverna själva är bäst på att påverka sin egen målgrupp. Kommunen fick nys om Johanna och hennes föreläsning om Slow fashion genom [klimatklubben](#).

Både klädbyttardagen och föreläsningen marknadsfördes på affischer och Facebookevent för att nå en stor massa. Båda evenemangen var välbesökta och kommunen fick god respons ifrån de som deltog. Omkring 100 personer lämnade in kläder på klädbyttardagen, eftersom att de som lämnat in fick ta med sig en kompis var det ungefär dubbelt så många på själva klädbyttardagen. På föreläsningen kom cirka 60 personer i varierande åldrar, och lokalen var i stort sett full.

Samverkar ni med andra förvaltningar alternativt andra aktörer?

Earth week involverar flera delar av kommunen. Just delen om konsumtion och textilier var ett samarbete mellan främst utbildningsenheten, kultur- och fritid samt miljöförvaltningen.

Vad gick bra respektive mindre bra?

Strukturen på klädbyttardagen fungerade mycket bra. På måndagen kunde de som ville medverka lämna in kläder, max tio plagg per person. De som lämnade in kläder fick en biljett för varje klädesplagg de lämnade in. Biljetten kunde sedan lösas in mot ett plagg på själva byttardagen. Klädbyttardagen ägde rum på lördagen. Eftersom det var några dagar mellan det att kläderna lämnades in, och själva klädbyttardagen hade

eleverna hängt upp kläderna snyggt i färgordning och det blev väldigt lyckat. De kläder som inte fick en ny ägare gick till återvinning.

Växjö kommun trodde inte att föreläsningen skulle vara så poppis. Ett förbättringsområde till nästa gång är att boka en större föreläsningssal.

Vad har ni haft för budget för att genomföra detta?

Budgeten låg på omkring 20 000 kronor. Klädbytardagen var i princip gratis, lokalen som användes tillhörde Earth week. Det som kostade var arvode, resa och boende till föreläsaren.

Vilka metoder har ni använt för att följa upp projektet?

Växjö kommun gör just nu en utvärdering av Earth week i form av en enkät. Utöver den har kommunen och gymnasieskolan fått positiv respons på projektet. Det var omkring 100 personer som lämnade in kläder till klädswapen, men dubbelt så många kom till swapen då de flesta hade med sig en vän.

Vad har resultatet varit av projektet? Har ni kunnat mäta några effekter?

Det är svårt att mäta effekterna av ett sådant här projekt, men läraren till de gymnasieelever som var med och ordnade med klädbytesdagen skrev att hon trodde att eleverna tänker ett extra varv innan de köper nya kläder nästa gång.

Har projektet gett ringar på vattnet? Hur kommer ni fortsätta att arbeta?

Eftersom klädbytardagen blev så lyckad är det något som kommunen vill göra igen. De har ingenting planerat just nu, men ansvarig person på kommunen säger att det sannolikt kommer ordnas igen.

Finns det något citat ifrån projektgruppen som ni vill att vi lyfter?

Klädbytardagen blev av många uppmärksammat för att kläderna var snyggt upphängda (i färgordning), vilket gjorde det enkelt att hitta det man letade efter.

"Jag trodde inte att second hand skulle kännas så här nytt."

"Det känns som att komma in i en klädbutik – det här gör vi väl fler gånger?"

Reflektioner och rekommendationer

De projekt som presenterats i genomgången ovan representerar olika delar i värdekedjan (produktion, konsumtion, återbruk och återvinning). Bland projekten finns dels en geografisk spridning och dels en spridning i storlek på projekt. WSP kan konstatera att kommuner, regioner och länsstyrelser arbetar med hållbarhet på olika sätt. Det är dock mindre vanligt med projekt kopplat till hållbarhet och textilier. Många kommuner informerar om textilåtervinning på deras hemsida, desto färre genomför direkta initiativ för att sprida kunskap till konsumenterna om hållbarhet och textilier.

Det är svårt att utifrån detta uppdrag förklara varför antalet initiativ är lågt, men några reflektioner skulle kunna vara:

- Kommuner ansvarar för hållbarhet i bred bemärkelse och med begränsade resurser kanske kommuner väljer att prioritera andra insatser som kommunerna anser sig vara mer relevanta än textilier. Detta gäller speciellt mindre kommuner där budgetar generellt är ansträngda.
- Kommuner har begränsad kunskap om hållbara textilier och hur budskap om hållbara textilier till konsumenterna kan förmedlas på bästa sätt.

De projekt som genomförts inkluderar ett antal olika typer av aktiviteter, till exempel klädbyte, föreläsning och workshop. Det är WSP:s uppfattning att projekten innefattar ett antal olika aktiviteter för att projekten ska få en större spridning och nå ut till en bredare massa. Få av projekten har specificerat en tydlig målgrupp för projekten, utan projekten riktar sig till samtliga kommuninvånare och av den anledningen kan det vara viktigt att locka med flera olika typer av aktiviteter.

I genomgången av projekt kan WSP konstatera att aktiviteter kopplat till återbruk, exempelvis second hand, klädbyttardag, bytesskåp varit särskilt lyckade. Med lyckade syftar WSP till att projektgruppen och de som deltagit i aktiviteterna varit nöjda. Ett utmärkande exempel är Växjö kommun som lät gymnasieelever anordna en klädbyttardag under kommunens så kallade "miljövecka". Det var 200 deltagare med och bytte kläder. Karlstad kommun har genom "Skåpet Tage" tagit initiativ för klädbyte på förskolor. Även det har väckt uppmärksamhet och varit populärt. Ett betydligt större projekt med fokus på återbruk är återbruksgallerian ReTuna i Eskilstuna. ReTuna har minskat avfallet i kommunen motsvarande 30 miljoner kronor sedan starten 2015 och kan också ses som ett lyckat projekt med återbruk i fokus. En förklaring till att projekt kopplat till återbruk varit särskilt lyckade kan vara den klimatdebatt som sker i samhället just nu, där återbruk av kläder getts särskilt fokus. Det är sannolikt att de som handlar second hand eller medverkar i en klädbyttardag ser ett mervärde i att inte konsumera nytt. Det vill säga att de, utöver att de får ett (för dom), nytt plagg i garderoben, bidrar till att konsumtionen av nya kläder minskar.

Till skillnad från projekt med fokus på återbruk har det funnits en större variation i antal lyckade föreläsningar. Föreläsningar syftar vanligen till att informera om

textiliers miljö- och klimatpåverkan, alternativt inspirera till att konsumera textilier mer varsamt. För att ta Växjö som exempel bjöd de in influencern Johanna Nilsson som pratade om hållbart mode och intresset var stort. Omkring 60 personer var där och lyssnade. Däremot hade Västerviks kommun svårt att locka personer till de föreläsningar som de ordnade, likaså länsstyrelsen Kalmar län under Kalmarsundsveckan. Detta trots att det var samma föreläsare (Johanna Nilsson) som bjudits in till både Växjö kommuns "miljövecka" och länsstyrelsens "Kalmarsundsvecka". Baserat på den information som WSP tagit del av är det svårt att göra någon djupare analys av varför föreläsningens intresset skiljer sig. En möjlig förklaring kan vara hur föreläsningarna marknadsfördes, om de exempelvis marknadsfördes till den målgrupp de ville nå ut till. Växjö kommun bjöd exempelvis in Johanna Nilsson i samband med en klädbytdag på en gymnasieskola. Ifall gymnasieelever är särskilt intresserade av influencers och deras syn på konsumtion av kläder kan det ha bidragit till att uppslutningen på den föreläsningen var god.

Vidare är projekt med fokus på textilinsamling generellt lyckade projekt, det vill säga att de har uppnått sitt syfte och fått positiv respons från allmänheten. Malmö stad konstaterar efter kampanjen "Textilturnén" att malmöbor i hög utsträckning efterfrågar att kommunen ordnar med insamlingsplatser för textilier. Sannolikt är projekt med fokus på textilinsamling lyckade för att många människor har mycket textilier som de vill göra sig av med, men saknar en insamlingsplats eller ett system för att lämna kläder.

För att stödja kommuner i deras arbete för att främja insatser i syfte att öka kunskapen om hållbara textilier bland konsumenter skulle Naturvårdsverket kunna ta fram en guidebok som kommunerna kan använda som en "checklista". Denna guidebok bör innehålla information om vikten av att konsumera mindre. Annan information kan vara:

- vilka typer av initiativ som kan initieras och genomföras, det vill säga vad vill konsumenter ha i form av aktiviteter, kampanjer, evenemang med flera,
- vilka kanaler kommuner kan använda för att marknadsföra initiativ,
- hur offentliga och privata aktörer kommuner kan hitta långsiktiga finansiärer för projekt och med vilka aktörer kommuner kan samarbeta för att dels sprida kostnaderna för initiativen men också öka spridningseffekterna av initiativen,
- hur initiativen kan mätas för att få en uppfattning om effekterna av initiativen.

En genomgående utmaning för de projekt som WSP tagit del av har varit att nå ut till en bred allmänhet. Förslagsvis skulle en checklista även kunna inkludera information om hur projekt marknadsförs på bästa sätt. Utifrån det här uppdraget kan WSP inte ge specifika rekommendationer till kommuner, regioner och länsstyrelser för att de ska förbättra sitt arbete med att kommunicera kring hållbarhet och textilier, inklusive förslag på projektförbättringar.

Fortsättning goda exempel

Projekten nedan presenteras mer översiktligt och WSP har inte varit i kontakt med projektledare eller projektmedarbetare för projekten.

Alingsås kommun – Fastighetsnära textilinsamling

Namn/rubrik på insatsen	Alingsås kommun – fastighetsnära textilinsamling
Kort beskrivning om vad som gjorts	År 2015 startade kommunen ett återvinningsprojekt där kommunens avfallsavdelning på försök skulle hämta textilier hemma i ett begränsat antal hushåll. Insamlingen sker i FNI-kärl.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågående
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Målet var att mäta intresset för fastighetsnära insamling av textilier och få erfarenhet av vilket sätt som är lämpligast att sköta insamlingen
Målgrupp	Fastighetsägare och kommunförvaltningen
Aktiviteter	Textilinsamling
Kontaktperson och namn på kommun/region	Niklas Ehnfors, niklas.ehnfors@alingsas.se
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen
Länk till webbplats/filmer och annat material	Nytt återvinningsprojekt tar till vara på textilier

Bromölla kommun – Textilinsamling

Namn/rubrik på insatsen	Bromölla kommun – Textilinsamling
Kort beskrivning om vad som gjorts	Bromölla har avtal med Human Bridge om att samla in kläder och textilier. Human Bridge sorterar de inlämnade textilierna som sedan går vidare till secondhandförsäljning eller humanitärt biståndsarbete.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	2019
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Öka återvinning och återanvändning av textilier i kommunen.
Målgrupp	Befolkningen i Bromölla och andra som besöker Bromölla kommuns hemsida
Aktiviteter	Textilinsamling
Kontaktperson och namn på kommun/region	Bromölla kommun

Ansvarig del i kommunen	Bromölla kommun
Länk till webbplats/filmer och annat material	Bromölla kommun - textilinsamling

Båstad kommun – Föreläsning om hållbart mode

Namn/rubrik på insatsen	Båstad kommun – Hållbart mode
Kort beskrivning om vad som gjorts	Båstad kommun har bjudit in till en föreläsning på temat hållbart mode. Sandra Jildenheim, utbildad vid textilhögskolan i Borås föreläser om textila material, vilka som är sämre respektive bättre ur ett miljöperspektiv.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	22a mars 2018
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Informera intresserade i kommunen om textila material och dess miljöpåverkan.
Målgrupp	Befolkning och besökare i Borås kommun.
Aktiviteter	Föreläsning
Kontaktperson och namn på kommun/region	Saknas
Ansvarig del i kommunen	Kulturavdelningen
Länk till webbplats/filmer och annat material	Föreläsning om hållbart mode

Falun kommun – Handla rätt, koll på konsumtion

Namn/rubrik på insatsen	Falun kommun – Handla rätt – Koll på konsumtion
Kort beskrivning om vad som gjorts	Falun kommun har tagit fram en app för att underlätta för falubor och besökare att hitta hållbara butiker och tjänster inom kommunen, bland annat klädbutiker med fokus på hållbara textilier.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågår
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Med hjälp av en karta på hemsidan kan konsumenter klicka på en karta för att se vilka butiker som har uppfyllt minst ett hållbarhetskriterium som kommunen har satt upp.
Målgrupp	Falubor och besökare
Aktiviteter	Karta
Kontaktperson och namn på kommun/region	Tomas Sundin, tomas.sundin@falun.se
Ansvarig del i kommunen	Faluns kommun

Länk till webbplats/filmer och annat material [Koll på konsumtion](#)

Göteborgsregionen – F/ACT Movement

Namn/rubrik på insatsen	Göteborgsregionen – F/ACT Movement
Kort beskrivning om vad som gjorts	F/ACT Movement är en rörelse som vill inspirera att göra nya hållbara val, utan att göra avkall på sin passion för kläder och mode. 10 stycken F/activister är antagna till utmaningen. Från mars till augusti 2019 ska de genomgå en slags shopping detox, men samtidigt få möjlighet att på olika kreativa sätt aktivera innehållet i sina garderober. Experter, inspiratörer, kreatörer, designers och föreläsare kommer att medverka på månadsträffar där F/activisterna berör olika teman inom hållbara modeval.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Mars – augusti 2019
Resursåtgång	Det finansieras av Avfall Sverige, Västra Götalandsregionen och Naturvårdsverket.
Syfte och mål	Inspirera till en hållbar garderob
Målgrupp	Modeintresserade och modeindustrin
Aktiviteter	Festival
Kontaktperson och namn på kommun/region	Guðrun Boner, guðrun.boner@scienceparkboras.se
Ansvarig del i kommunen	F/ACT är en del av Circular Textile Initiative. Det drivs av Re:textile, Göteborgsregionen och Swedish Fashion Council.
Länk till webbplats/filmer och annat material	F/ACT Movement

Göteborg stad – Gratis hämtning av textilier

Namn/rubrik på insatsen	Göteborg stad – Gratis hämtning av textilier
Kort beskrivning om vad som gjorts	Ägare eller förvaltare av flerbostadshus har möjlighet att gratis prova på textilinsamling. Avdelningen kretslopp och vatten på Göteborg stad testar fastighetsnära insamling av textil.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågående
Resursåtgång	Saknas

Syfte och mål	Öka textilåtervinning
Målgrupp	Ägare och förvaltare av flerbostadshus
Aktiviteter	Klädinsamling
Kontaktperson och namn på kommun/region	Stina Moberg, stina.moberg@kretsloppochvatten.goteborg.se
Ansvarig del i kommunen	Kretslopp och vatten
Länk till webbplats/filmer och annat material	Gratis hämtning av textilier

Helsingborg stad – Den gränslösa ateljén

Namn/rubrik på insatsen	Helsingborg – Den gränslösa ateljén
Kort beskrivning om vad som gjorts	Helsingborgsdagblads gamla tryckeri har gjorts om till ett aktivitetshus för barn och unga. Under påsklovet anordnas en så kallad gränslös syateljé där ungdomar mellan 13–19 år kan sy om, laga eller skapa nytt med textilier.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Påskan 2019
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Kreativ påsklovsaktivitet för unga.
Målgrupp	Ungdomar mellan 13–19 år
Aktiviteter	Syateljé
Kontaktperson och namn på kommun/region	helene.cronberg@helsingborg.se
Ansvarig del i kommunen	Fritid
Länk till webbplats/filmer och annat material	Den gränslösa ateljén

Luleå kommun – Utklädningskläder av gamla textilier

Namn/rubrik på insatsen	Luleå kommun – Utklädningskläder av gamla textilier
Kort beskrivning om vad som gjorts	Samarbete mellan förskola, gymnasium och Röda korset. Elever på Textil Design designar och syr utklädningskläder av återbruk till barn på förskola.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	2015
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Samarbete inom kommunen och återanvändning av kläder.
Målgrupp	Barn och ungdomar
Aktiviteter	Remake
Kontaktperson och namn på kommun/region	Saknas

Ansvarig del i kommunen	Utbildning och förskola
Länk till webbplats/filmer och annat material	Utklädningskläder av gamla textilier

Lunds kommun – Mode och textil möter smart teknik

Namn/rubrik på insatsen	Lunds kommun – Mode och textil möter smart teknik i Lund
Kort beskrivning om vad som gjorts	Future by Lund (innovationsplattform som drivs av bl a Lunds kommun) och branschorganisationen TEKO har ett öppet halvdagsseminarium på temat mode och textil med medverkande från bland annat MAX IV, Sigma Connectivity och Swedish Fashion Council.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	24:e oktober 2018
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Diskussion om vilken nytta textil- och modeindustrin har av materialforskning.
Målgrupp	Modebranschen
Aktiviteter	Seminarium
Kontaktperson och namn på kommun/region	Saknas
Ansvarig del i kommunen	Näringslivsavdelningen och miljöförvaltningen
Länk till webbplats/filmer och annat material	Mode och textil möter smart teknik i Lund

Mönsterås kommun – Klädbytar- och informationsdag

Namn/rubrik på insatsen	Mönsterås kommun – Klädbyte- och informationsdag
Kort beskrivning om vad som gjorts	Naturskyddsföreningen i samverkan med Mönsterås kommun och Den cirkulära garderoben haft en klädbytdag. Under dagen informerade även Mönsterås kommun om miljömedveten konsumtion, miljömål, energihushållning och kemikalieplan för giftfritt Mönsterås. Kommunen anordnade även en tävling där deltagare kunde lämna sitt bästa miljötips.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	8:e april 2017
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Medvetandegöra konsumenter om miljömedveten klädkonsumtion, miljömål, energihushållning och kemikalieplan för giftfritt Mönsterås.

Målgrupp	Saknas
Aktiviteter	Klädbytar- och informationsdag.
Kontaktperson och namn på kommun/region	Mönsterås kommun tillsammans med Naturskyddsföreningen och Kalmar län.
Ansvarig del i kommunen	Saknas
Länk till webbplats/filmer och annat material	<u>Klädbytardag i Mönsterås</u>

Region Gävleborg – Kurs, textilt återbruk

Namn/rubrik på insatsen	Region Gävleborg – kurs, textilt återbruk
Kort beskrivning om vad som gjorts	En termin på Västerbergs folkhögskola där kursdeltagarna får prova på att skapa med olika textila återbrukstekniker.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	4:e feb – 7:e juni 2019
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Kursdeltagarna får lära sig om hållbar utveckling och att laga och tillvarata textilier.
Målgrupp	Sökande till Västerbergs folkhögskola.
Aktiviteter	Kurs på halvtid
Kontaktperson och namn på kommun/region	<u>Britt-marie.larsson@regiongavleborg.se</u>
Ansvarig del i kommunen	<u>Britt-marie.larsson@regiongavleborg.se</u>
Länk till webbplats/filmer och annat material	<u>Kurs - textilt återbruk</u>

Region Skåne – Föreläsning om textilier på Världsvattendagen

Namn/rubrik på insatsen	Region Skåne – föreläsning om textilier på Världsvattendagen
Kort beskrivning om vad som gjorts	<p>Anja Björnberg Ekstrand, regional samordnare Region Skåne, föreläste på Världsvattendagen på gymnasieskolan Spyken i Lund om miljöpåverkan och riskerna vid textilproduktion. Eleverna fick insikt i hur textilproduktion påverkar vattenförsörjningen globalt men också vad som händer när stora mängder kemikalier används.</p> <p>Eleverna fick tips om hur de själva kan bidra, till exempel köpa färre textilier, återanvända och leta efter rätt märkta textilier.</p>

Tidsperioden när aktiviteten pågick	22a mars 2019 (Världsvattendagen)
Resursåtgång	1 föreläsning
Syfte och mål	Sprida kunskap till ungdomar och textiliers påverkan på global vattentillgång
Målgrupp	Gymnasieelever
Aktiviteter	Föreläsning
Kontaktperson och namn på kommun/region	Anna Björnberg Ekstrand, regional samordnare region Skåne
Ansvarig del i kommunen/regionen	Saknas
Länk till webbplats/filmer och annat material	Hållbar Upphandling - Ett samarbete mellan Sveriges kommuner och landsting - Region H föreläser om textilier på Världsvattendagen

Skellefteå kommun – Källsorteringskalender 2019

Namn/rubrik på insatsen	Skellefteå kommun – Källsorteringskalender 2019
Kort beskrivning om vad som gjorts	Boende i kommunen kan skicka in bilder på tips där de skapat något nytt av något gammalt och deras bidrag har möjlighet att komma med i kommande års källsorteringskalender. Exempel på tips som ges är att inte tvätta textil- eller träningsskor i tvättmaskinen då gummit förstörs, eller att använda skoblock i skor för längre hållbarhet.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågår
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Öka medvetandet om Agenda 2030 i kommunen och sprida enkla tips på hur man kan leva mer hållbart i vardagen.
Målgrupp	Befolkningen i Skellefteå kommun och de som besöker kommunens hemsida
Aktiviteter	Källsorteringskalender
Kontaktperson och namn på kommun/region	Skellefteå kommun
Ansvarig del i kommunen	Skellefteå kommun
Länk till webbplats/filmer och annat material	www.skellefteakommun.se

Skellefteå kommun – Nöjesfabrikens kläduthyrning

Namn/rubrik på insatsen	Skellefteå kommun – nöjesfabrikens kläduthyrning
Kort beskrivning om vad som gjorts	Nöjesfabriken är en teatergrupp i Skellefteå där vuxna personer med olika funktionsnedsättningar arbetar med teater

	och underhållning. De har ett stort sortiment av utklädningskläder som de som vill kan hyra. Vanliga kläder kostar 20 kr per plagg. Specialkläder kostar 50 kronor, peruker 30 kronor och accessoarer 10 kronor.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågående
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Uthyrning av kläder till de som vill hyra
Målgrupp	Kommuninvånare i Skellefteå
Aktiviteter	Kläduthyrning
Kontaktperson och namn på kommun/region	Saknas
Ansvarig del i kommunen	Stöd och service
Länk till webbplats/filmer och annat material	Nöjesfabrikens kläduthyrning

Stockholm stad – Månadens klimatsmarta exempel och Pingvinpriset

Namn/rubrik på insatsen	Stockholms stad – Månadens klimatsmarta exempel och Pingvinpriset
Kort beskrivning om vad som gjorts	Stockholm stad ger varje månad ett så kallat "Pingvinpris" till en aktör eller person som på ett innovativt sätt arbetar med hållbarhet. År 2014 gick priset till tre personer och Stockholm vatten och avfall för sitt arbete med att materialåtervinna textilfibrer ur kläder och tyger som inte går att återanvända. Den som tilldelas priset får ett diplom och en liten pingvinstaty.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	2012-pågående
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Förhoppningen är att exemplen ska inspirera andra i Stockholm stad att pröva nya lösningar och leva mer klimatsmart.
Målgrupp	Verksamheter i Stockholm stad inklusive näringsliv, kommuninvånarna.
Aktiviteter	Pris för klimatinsats och hållbarhetsarbete
Kontaktperson och namn på kommun/region	Anette Riedel, anette.riedel@stockholm.se
Ansvarig del i kommunen	Miljöförvaltningen

Länk till webbplats/filmer och annat material	Månadens klimatsmarta exempel
--	---

Sollentuna kommun - Tygkassar av överblivna textilier

Namn/rubrik på insatsen	Sollentuna kommun – Tygkassar av överblivna textilier
Kort beskrivning om vad som gjorts	Sollentuna kommuns arbetscenter syr miljövänliga kassar gjorda av överblivna tyger, i samarbete med Myrorna.
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågående
Resursåtgång	Saknas
Syfte och mål	Minska plastkonsumtionen och bidrar till meningsfull arbetsträning
Målgrupp	Kommunens invånare
Aktiviteter	Återvinning av överblivna textilier
Kontaktperson och namn på kommun/region	Saknas
Ansvarig del i kommunen	Arbetscenter
Länk till webbplats/filmer och annat material	Kommunens arbetscenter syr miljövänliga kassar i samarbete med Myrorna

Västra Götaland-regionen - Circular textile initiative

Namn/rubrik på insatsen	Västra Götalandsregionen – Circular Textile initiative
Kort beskrivning om vad som gjorts	Projektet består i följande fyra steg: <ol style="list-style-type: none"> 1) Design och affärsutveckling för re:design 2) Insamling och kartläggning av uttjänta textilier 3) Sortering och tvätt 4) Sprida ordet
Tidsperioden när aktiviteten pågick	Pågående
Resursåtgång	Projektet finansieras av Västra Götalandsregionen, Avfall Sverige samt Vinnova genom initiativet Innovate Passion.
Syfte och mål	Projektet har följande 3 övergripande mål: <ol style="list-style-type: none"> 1) Komma fram till nya, innovativa och konsumentinriktade affärsidéer. 2) Bygga affärsmodeller som främjar re-cirkulering av textila material.

	3) Minska behovet av jungfruliga råvaror som utgångspunkt för ekonomisk tillväxt i textilbranschen.
Målgrupp	Textilindustrin
Aktiviteter	Hänger samman med projektets övergripande mål: <ul style="list-style-type: none"> 1) Hackaton för att ta fram idéer för en hållbar textilbransch 2) Ta fram metoder för att samla in uttjänta textilier från olika källor i Västra Götaland 3) Efter insamling sorteras och tvättas textilier 4) Genom inspiration sprida kunskap till företag om vilka affärsmöjligheter som går att hämta med att arbeta cirkulärt.
Kontaktperson och namn på kommun/region	Hanna Hellström, hanna.hellstrom@goteborgsregionen.se
Ansvarig del i regionen	Avdelningen miljö och samhällsbyggnad
Länk till webbplats/filmer och annat material	https://www.circular textile.se/

Goda exempel hållbara textilier inom kommuner och regioner i Sverige

FILIPPA PYK OCH SANJA VUJICIC

RAPPORT 6891

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 978-91-620-6891-2
ISSN 0282-7298

Rapporten uttrycker nödvändigtvis inte Naturvårdsverkets ställningstagande. Författaren svarar själv för innehållet och anges vid referens till rapporten.

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ansvara för att informationsinsatser genomförs i syfte att öka kunskapen hos konsumenter för en mer hållbar konsumtion av textilier, genom till exempel ökad återanvändning och återvinning.

För att nå ut med kunskap och budskap till så många konsumenter som möjligt behövs vidareförmedlare som t.ex. kommuner och länsstyrelser som är nära konsumenterna och som kan ta initiativ riktade till konsumenter för att minska miljöpåverkan av textilkonsumtionen.

Rapporten beskriver goda exempel och aktiviteter som genomförts och vad de resulterat i. Exempel som lyfts fram är återbruksgallerian i Eskilstuna där bland annat textilier får möjlighet till en längre livslängd. Ett annat exempel är kampanjen Helt sjukt – koll på konsumtionen i Falun där man lyfte frågan om överkonsumtion och hur man kan tänka istället. Eller projektet Våga fråga! i Västerås som fokuserar på konsumentens rätt att få veta vilka kemikalier kläder innehåller.

Aktiviteter är geografiskt spridda i landet och har utförts i varierande storlek – stort som smått och utifrån olika ingångar i de delar som omfattar den så kallade textila värdekedjan – från råvara, användning, kvittblivning till återanvändning/återvinning. För att stödja vidareförmedlare i sitt arbete föreslår författarna att Naturvårdsverket tar fram en guidebok som skulle kunna användas som en checklista. Naturvårdsverkets förhoppning är att de goda exempel som presenteras här ska inspirera till vidare arbete och nya initiativ ute i landet.

